

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petisors 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

Még egyszer arról a vörös posztóról.

Megdöbbenően vakmerő tény a liberálisnak ama gonosz cselekedete, hogy megint rákezdte s folytatja a hajszát a katholicizmus, különösen a katholicus törekvések és mozgalmak ellen. De kivált az a hang és modor, melyben ezt a liberális sajtó eszközli, valósággal undorító.

Legelől járt a kifestett képű »Pesti Napló«, s vele és körülötte a kisebb-nagyobb újságok egész serege ugyszólván egymásra licitál, hogy a legdurvább gyanúsításokat és vádakokat, s a legpiszkosabb szidalmazásokat szórják szerteszét.

Valljon azt hiszik? hogy ez az eljárás és modor még valakinek imponálhat? Mi azt reméljük, hogy már csak visszariasztani képes!

Hát csakugyan azt hiszik? hogy a magasból eredő és aláfoló patakot fel lehet egy rakás szeméttel tartóztatni?

Mi a gondviselés alkotta természet örök törvényeiben bizunk, hogy a patak vize el fogja mosni a szemetet!

Midőn a katholicizmus, ez a kolosszus, nem sokkal ezelőtt, jóra való restségében s gyámoltalan indolenciájában, még azt hitte s abban bizott, hogy egy pár emberének komoly argumentumai megtalálják az utat a józan észhez, midőn a rohamosan érkezett pusztító ár ellen még védő gátról sem volt gondoskodva, midőn a hallatlan erőszakoskodással szemben még természetes erőnket sem érvényesítettük, akkor a liberális sajtó kárörvendve kaczagott fölöttünk.

És most, midőn végre az a kolosszus feltápáskodni készül, a liberális sajtó most a kétségbeesés dühével tör reánk.

Valljon miért? mi történt? mit követünk el?

Megalakult a néppárt.

Ime a vörös posztó!

De hát alapjában ki idézte fel ezt a

mozgalmat? hát nem-e az elbizakodott liberális radikalizmusa?!

Ha egy új keresztes háborút hirdetnénk, annak is meg volna ez idő szerint a maga jogosultsága.

S ime egy kis vértlen önvédelem is már szemet szúr?!

Persze a vértlen önvédelem, nálunk, legfőljebb kicsinyben járja?

S nagyobb mérvben kész merénylet, ki ellen? mi ellen? pusztán a liberális kényelme ellen!! — —

Tömerdek részletet idézhetnénk a liberális sajtónak legujabb keletű kirohanásából. Meganynyi gyanúsítás és vád. S mind hazugság. Mindig újra a farkas és a bárány meséje. S hát azt hiszik? hogy ez örökké hatni fog?

Valljon mit kívánunk mi? igen röviden szólva: világosságot, tisztességet, türelmességet, igazságot és békét.

Hát ezeket kívánni, bűn?!

De hát a néppárt mit követett el eddig?

Megalakult, programot adott és szervezkedni kezd.

S talán ez sem szabad?!

Ime egyetlen egy ujonnan született csecsemő!

S hány modern Heródes!!

Valljon alapgondolatában van a bűn? hogy a népre apellál: kész-e csakugyan odaadni Istenét, vallását, hazáját, a prédaléső és konczokon osztozó liberálisnak?

Vagy talán programjában van a bűn? ugyan kérem, melyik pontjában?

Persze ha valaki sehogysem bírja feltalálni a mindenképen keresett bűnt, akkor legdühösebb szokott lenni.

S a liberális sajtó ezen esetben rágalmakhoz folyamodik!

Tessék egynéhány a javából.

Mi a népet csak eszközül kívánjuk felhasználni?!

Hát nem-e a liberális volt az?

mely egész eddigi uralma alatt, mintegy rendszeresen és következetesen, anyagilag és erkölcsileg iparkodott tönkre tenni a népet, hogy a mindenféle függésben lévő s azonfelül kortesborral elszedített egyeseket és csoportokat, igazán kész eszközökül felhasználhassa.

S ha mi most azokat ki akarjuk józanítani s legalább az ő utolsó vigaszukat, a vallást megmenteni igyekszünk, bűnünk-e ez?

Mi azon vagyunk, hogy felekezeti és osztályharcot provokáljunk?!

Hát nem-e a liberális az? mely épen e perczen a főrendi osztály és a katholicus hitben élők és abban megmaradni kívánók ellen, a legaljasabb módon izgat.

S ha mi ki akarjuk bekíteni és egyesíteni a vallásos érzületű elemeket és rétegeket, különbség nélkül, talán ez a bűnünk?!

Mi hazafiatlanok vagyunk s a haza ellenségeivel paktálunk?!

Hát nem-e a liberális az? mely régóta odaállította a haza szent oltárára bálványul, az arany borjut és a husos fazekat.

Hát nem-e a liberális az? mely régóta és folytonosan, saját önző céljaira, igazi érdekek árán paktált, például egy pár rongyos voksért a szászokkal, a meghozott törvény megszegésével, s a katholicus jogos igények lábbal tiprásával.

S ha mi, egészen önzetlenül, pusztán lelki sérelmeink közös orvoslására, végre is hazánk közös polgáraival együtt küzdünk, bizony talán ez a bűnünk? —

Valóban gyalázatos dolog az, a mit a liberális sajtó legujabban elkövet. Ha ez meggyőződés volna, akkor a legékebb kiáltóbb vak fanatizmus. S ha csak ugy meggyőződés nélkül való, ez esetben czudar mesterség. —

Jogállamban élünk-e? Ha igen, akkor a kormány legelső kötelessége az lenne, hogy legalább a sajtó azon közegeinél,

Miután alkalmam volt nagyobb mennyiségű bort vásárolni, azon kedvező helyzetbe jutottam, hogy fő-utczai **Bazár-vendéglő** üzletében egy utczai bormérést rendeztem be, hol csakis **eredeti és tisztán kezelt borokat**

(33) 2-2

szolgállok ki a következő árakon:

1 liter asztali 6-bor 30 kr.

1 „ „ bor 24 kr.

1 liter 80-as finom érmelléki Bakator üvegelve 60 kr.

1 „ 80-as „ „ „ 45 kr.

Baumeister Ernő

vendéglős.

hová befolyása elhat, megszüntesse a rágalmakkal üzőt izgatást.

S hát nem hasonlít-e a hipokrizishez az? hogy midőn a kormány engedékenységet és enyhítést prédikál, sajtóközegei folyton olajat öntenek a tüzre! — —

Befejezésül hagytam a legközelebről érdekelt s köztudomás szerint a kormányhoz legközelebb álló »Nemzet« legutóbbi kijelentéseit.

Ime ez az ultraliberális lap, tegnapelőtti számában, szóról-szóra így ír:

»Kinek-kinek, egyénnek úgy mint egész társadalmi osztályoknak természeti önjoga, a tulajdon sorsa felett való rendelkezés.

Az államnak gyámkodó beavatkozása ott kezdődik, a hol az ilyen egyéni, vagy testületi kedvtelések, a legfőbb közérdeket, az állam biztonságát érintik.«

De most jön a java:

»Nincs kizárva, sőt a biztató kezdet után igen valószínű, hogy a »néppártra« vonatkozólag nagyon hamar el fog érkezni a közérdekből való gondnokság alá helyezés perrendszerű eljárásának sürgős szüksége.«

Föl sem tehető, hogy a kormány, legjobb hívei egyikének ekkora bolond gombájáért bármi szolidaritásban állhatna?

De hát mit is kíván az az idézett pont mondani?

Bár homályba van burkolva, de kiérzik belőle a fenyegetés.

A legnagyobb képtelenség, a parlamentáris autokrácia fenyegetése!

Hát hiszen a néppárt aligha fog megijedni ettől a — »mumustól!«

Legdrágább kincsünk.

Nagyvárad, február 1.

Sötét árnyak huzódnak el szemeim előtt... Látom a haldokló anyát, amint fürkésző tekintetével kérdeni látszik síró gyermekeitől, hogy hol késik annyira apjuk, mikor tudja, hogy ő az utolsó vívódást küzd a halállal.

Látom, hogy a sírás, jajgatás, ide-oda futkosás között két ember vonszol egy harmadikat a térdig érő hóban, honnan felemelve a bánatba borult hajlékba vezetik.

A hosszú utra készülő szerető hitves helyett, hogy bucsuesókra nyujtáná a láztól feketére égett ajakát, elfordul férjétől és lelke elröpül a földről.

Borzasztó bucsu; borzasztó elválás örökre, melynek kinjait csak a kétségbeesett, ártatlan gyermekek érzik: a gyermekek, akik ittás apjukat veszik körül, hogy vigasztalja őket sívár elhagyatottságukban.

Korán összetört remények! Szomorú vigasztalás!

Látom azt a nyolcz éves, rongyos kis gyermeköt, aki a hólében dideregve szalad spárgával összekötött, lyukas cipőben és mikor valahol megengedik, hogy halotthalványra fázott ujjait melengesse, olyan mohón szívja magába a kályhából kiáramló meleget, mint az éhes amilyen vágygyal nyul az étel után.

Apja nincs; talán soha sem volt, mert az anyja nevét viseli. Anyja volna, de azt mondja, hogy keressen magának, elég nagy kamasz már. És ő keres is annyit, amennyivel az éhségét csillapítsa, de bizony kvártélyba egész télen át egy fásszin, ahova kegyelem útján meghuzódhatik a tél hidege, a megfagyás ellen.

Látom, hogy az emberek — kevés kivétellel — csak azok előtt emelnek kalapot, akiknek telik kártyára, dorbézolásra, fényezésre, ellenben meg sem látják azokat, akik becsületes munkával, véres verejtékkel keresik a kenyerüket, hogy biztosítsák családjuknak a tisztességes megélhetést.

Látom, hogy a tudomány embere iránt nincs meg az a tisztelet, melyet szorgalma és hivatása után méltán igényelhet embertársaitól.

A többek közt csak az orvosokról szólok, akik az emberiség jóvoltára feláldozzák éjjelüket, nappalukat és míg nagyon soknak ezért a sok tanulásért, ezért a sok fáradságért alig van, sőt sokszor nincs is biztosítva az egzisztenciája, azt hiszik az emberek, megfizették szolgálataikat azzal a pár forinttal, amit legnagyobb részben keservesen kiérdemeltek. — A tisztelet, a hála mai napság ki van törölve az emberi erények közül.

Sok olyan sötét árny huzódik el előttem, mely a társadalom betegségéből indul vándorutjára.

Nem részletezem azokat bővebben, csak rá akarok mutatni arra, hogy a mai szabadelvű, felvilágosodott irányúnak gunyolt világban olyan beteg a mi társadalmunk.

Vallás- és egyéni szabadságon török fejüket a vezéremberek, mintha ez a két jelszó nem volna másként megvalósítható, mint a vallástalanságban.

Vallás- és egyéni szabadságot hangoztatnak, mintha bizony Magyarországon ennek hiányát érezné valaki; nem akarjuk mással illusztrálni az ellenkezőjét, csak egyszerűen rámutatunk a baptisták terjeszkedésére, akik, tekintve azt, hogy papságuk tanulatlan, s talán haszonleső individumukból kerülnek ki, még nemzeti és állami érdeket is sérthetnek az idegen próféták intervenciója folytán, mint azt egyik vidéki magyar város példája mutatja, ahol német prédikációkkal akarják a hívek magyarságát megtámadni.

A vallás- és egyéni szabadság hangzatos jelszava alatt hova-tovább a vallástalanság ösvényére akarják terelni azokat a felvilágosodott urak Magyarország polgárait, amely törekvés egyenlő a hazaellenes törekvéssel.

Vallás nélkül nincs egészséges társadalom; egészséges társadalom nélkül nincs erős állam: ezen állítások nem újak, ezen állításokat beigazolta a történelem.

Az emberiség legdrágább kincse a vallás, legdrágább talizmánja a vallás. Aki hitéhez hű, az bizik és remél és a ki hisz, bizik és ennél fogva remél, az nem bukik el soha. A szerencsétlenségek között is megáll, küzd tovább és

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Jelenet a modern életből.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Nos, — szólt Melanie, finom cigarettájából bodorfüst fellegetek eregetve: mit fogsz most tenni?

Gaston hallgatott, nem felelt kérdésére, el-sötétült, kétségbeesett tekintettel révedezve bámult maga elé; annál világosabban beszélt helyette a ránehezült gond, mely a könnyelmű, pazar élethez szokott embert, — pár óra alatt megtörte.

Fauteuiljéből hirtelen egy mentő gondolat sugallatának hatása alatt, élénken szökött fel s állt a csoda szép nő elé. Eltűnt arczáró a kétségbeesés kifejezése: a remény vidáramá varázsolta, visszaadta szokott kedélyes hangulatát. Mint a kit rossz álmot gyötört — de felébredt, végig simította kezével homlokát...

— Nincs többé semmi? — kérde Melanie, újra felvéve a társalgás fonalát,

— Szomorú dolog barátom! . . . Sajnálak.

— Prablau! kiált fel végre, gondolataiból kibontakozva a kérdett.

— Hallatlan szerencsétlenség! . . . Egy vagyont ment rá, egy vagyont! . . . Tönkre juttattam. Minden számításom cserben hagyott! . . . Tízszert vesztettem egymás után! Tízszert maradtam hű »Noirhoz« a szisztéma szerint jönnie kellett!

— És nem jött! — egészítette ki a nő, laconikus gunnyal.

— Igaz, nem jött! — folytatá élénken a játékos — álkulesot vettem volna magamhoz? . . . Szóval, nem találtam! Hallatlan csapás! utoljára ezer, kétezer, négyezer frankot tettem — utolsó maradványát tárczámnak . . .

És így lett Gaston oly szegény, mint Hiób!

— Igazad van Melanie!

— Nincs egy soum se!

— Szegény Gaston! — annyi szerencse után ily nagy szerencsétlenség! . . .

Sőt több! a nagy szerencsétlenséghez hozzá járul az, hogy a játékasztalokat Badenben betiltották: vissza sem nyerhetem vagyonom, lehetetlenné tette a törvény! . . .

Nincs más hátra — mint menni! — mond a szép demon nyugodtan.

— Menni, igen! — el, el, messze innen! a gondolaton újra éledek!

— Igazad van, menjünk! . . . Hamburgban visszanyerem a mit itt vesztettem, — boldogok leszünk újra! hisz ismersz, tudod, hogy nem szokott cserben hagyni számításom! . . .

Ez nem történt velem — soha!

— Hamburgba? Ah, igazad van, itt nem maradhatsz . . . — szólt hidegen, szívtelen közönynyel a nő. Gastonban megfagyott a vér, csak most vette észre, hogy a bájos szirén, Fortuna istenasszonyával egyidejűleg hagyja el. Melanie fején kalap van.

— Hogyan, — kérde csodálkozva, félve, — ki akarsz menni?

— Kimenni? . . . Nem. Elmenni.

— Nem értelek?! — mond Gaston hevesen. — És én?

— Eh bien; tőlem maradhatsz — ha úgy tetszik — hálóköntösben! . . .

— Melanie!

— Gaston! — kacagott a nő csengő hangon, metsző gunnyal folytatva tovább:

— Csak nem hitted, hogy osztolni akarok a nyomorban veled?! . . . Ehez kettő sok!

— Elhagysz?! kiált a férfi az ámulat, a kétségbeesés hangján, — szeretlek! s te, te, a kítől megmentésem joggal várom, el akarsz hagyni szerencsétlenségemben? . . . Van lelked?!

Melanie erősebb füstfellegetek fujva cigarettájából, szép fejét gömbölyű karjára támasztva, ében fürteivel, melyek ujacskái közé tolvulva, dus keretét képezték a klasszikus tökéletes szépségű képnek, — miközben teljes lelki nyugalommal felelt:

— Barátom! ne légy »gyermek«, elfogult felfogással, ne tedd magad nevetségessé! Mindent eljártottál . . . Nincs egy soum se! miért szerznék neked több gondot? . . . Lásd be, — válnunk kell! Maradjunk jó barátok, a viszontlátásig! . . .

Könnyű léptekkel, mintha mi sem történt volna, indult az ajtó felé.

Gaston kétségbeejtő fájdalommal ragadta meg kezét.

— Melanie! te elhagysz, el tudsz hagyni?! Engem, a kinek mindennél drágább kincse voltál s vagy . . . — tördelé, nyögve a kintől a szerencsétlen ember; — oh milyen szívtelen, kegyetlenség! . . .

— Épen nem! térd magadhoz, légy eszeden barátom; állítsd helyre vagyoni viszonyodat s

a társadalomnak nem dobja oda családját, hogy legyen kiken szánkozni, legyen nyomorult tömeg, amelynek oda dobhassuk olykor-olykor filléreinket.

Azok helyett a hangzatos frázisok helyett jobb volna arra törekedni, hogy rendezzük Magyarországon a szegény-ügyet, építsünk minél több helyen lelecezházakat, kórházakat, emeljük a népnevelést a magyar nemzet ezredéves multjának megfelelő színvonalra, ápoljuk egymás között a felekezeti békét és ezen nemes-szívű, testvéri munkálkodásunk közepett okvetlen ápolni fogjuk a vallás- és egyéni szabadság mellett az igazi szabadelvűséget, az igazi egyéni szabadságot is.

A hangzatos frázisok hatása alatt nem akarjuk eldobni magunktól legdrágább kincsünket: a vallást. ○

Katholikus mozgalmak.

A csáktornyai választás.

Wlassics hívei január 26-ikán tartották meg Csáktornyán előzetes értekezletüket, melyen egyhangulag Wlassicsot jelölték a képviselőségre. A vidékiek nagyon kevés számmal voltak képviselve. A legtöbb községből csak a bíró meg a jegyző volt jelen. Az értekezlet nyomott hangulattal kezdődött, s csak az kölcsönzött egy kevés élénkséget, hogy Czigler közjegyző, — hatalmas nemzeti párti is — megjelent.

Általános volt a nézet, hogy Czigler is Wlassics mellett foglal állást, de e reménykedést hamar eloszlatta maga Czigler, ki kijelentette, hogy ő nem azért jött ide, hogy elveit földadja, de annak kijelentése végett, hogy miután a nemzeti párt jelöltet nem léptet fel, bár ő maga nem támogatja a kormányt, de párthíveinek teljességű szabadságot ad.

A helyzet szignaturája azon körülmény, hogy a gyűlésen megjelentek egy része, az értekezlet után a plebánia elé ment, hol a plebánostól kértek tanácsot s kérték azon proklamációt, melyet a néppárt kiadott. Egyszersmint elmondták azt is, hogyan törekcsenek a kormánypártiak Wlassicsnak híveket toborozni.

Már kezdetén is 100—100 frtjával kezdik a főbket »a magasabb köteléki erkölcsan kultuszába« beavatni, de a szegények visszautasították azzal a kijelentéssel, hogy ők a hitüket,

amely egyedüli vigasztalójuk, már nem akarják eladni. De azért a nép a sok egymásután történt választás miatt annyira megromlottnak látszik, hogy félni lehet, miszerint a legnagyobb örökös mellett is előbb-utóbb tágitani fog helyes gondolatától. Különösen, midőn olyan apostolai vannak Wlassicsnak, mint Festetich Jenő gróf, aki nemesak tisztjeinek meghagyta, hogy a mult szombattól kezdve mindig itassanak, sőt vasárnap délután etessenek is, hanem elég merész volt még papjának is írni, aki azonban a levelét olvasatlanul széttepte.

Mindennek daczára a nép buzgón követi papjait s nem sok hatással van rája bármily kecségető ígérete is a kormánypárti korteseknek.

Wlassics is tudja azt, épen az előbbi választásból, hogy mennyire ragaszkodik a nép papjaihoz s úgy hírlik, hogy nem is akarja elfogadni a képviselőjelöltséget.

**

Katholikus körök.

Bicskén már régebbi idő óta történt mozgalom a kath. kör megalakulása tárgyában, mégis csak f. hó 27-én nyert az tényleg életet. Az alakuló ülést Szarka Gyula plébános vezette. Megnyitó beszédében a kath. kör nemes célját fejtegetve, tömörülésre egymás iránti testvéri szeretet és ragaszkodásra buzdítá a jelenvoltakat. Az érdeklődők igen szép számmal voltak képviselve. A tisztválasztás megejtetett, valamint egy 12 tagból álló igazgatói választmány is választatott. Szarka Gyula plébános lelkes szavakkal üdvözölte a megalakult kath. kört. A körnek alapszabályai már készek s megerősítés végett a napokban megküldetnek a belügyminiszternek. — A kalocsai, várpalotai, füleli és ürményi kath. körök alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. — Felső-Diós mezővárosban (Pozsonym.) Jedlicska Pál esperes-plébános kezdeményezése következtében e hó 27-én megalakult a »Kath. olvasókör« s a város polgárai tömegesen iratkoznak be a körbe. — Bajmócson (Nyitram.) is Tamás Kovács József prépost plébános vezetése alatt e napokban alakult meg a kath. kör, s megválasztatott a tisztikar. Egy bizottság küldetett ki, mely az alapszabályokat kidolgozza, hogy azok jóváhagyás végett mielőbb felterjeszhetők legyenek. — Bozsokon (Vasm.) a kath. olvasókör megtartotta alakuló ülését Szalay Miklós néptanító elnökölte alatt. A kidolgozott alapszabályokat ma adták át az illetékes törvényhatóságnak felterjesztés végett. A körnek eddig körülbelül száz tagja van.

Német tudós a polgári házasságról.

Dr. Dernburg, híres német jogtudós s író, ki az u. n. nemzeti szabadelvű (national-liberal) pártnak híve, 1894 márcz. 20. a bécsi jogász-egyesületben előadást tartott »a képzeletről a jogban« (Die Phantasie im Rechte). Ez az előadás most nyomtatásban is megjelent. Igen érdekes ebben azon passzus, mely a polgári házasságról szól.

Dernburg szerint minden törvénynek a nép lelkében és gondolkozásmódjában kell gyökereznie, s minden törvényre ki van mondva a halálos ítélet, mihelyt nem szivja táplálékát ezen talajból. E szempontból Dernburg határozottan elítéli a polgári házasságot. Ellenkezik a nép felfogásával, ha azon fontos tény, mely a jegyesek életsorsa felett határoz, egyházi áldás nélkül történik. A házasságkötés aktusából világosságnak kell kiömlenie, mely a házasulandók jövő életutjait megvilágosítsa s behatoljon a viszontagságok homályába.

Különben nemesak arról van szó, hogy a legközelebbiről érdekelteknek kedélyére befolyás gyakoroltassék, hanem a társadalom s állam érdekeiről is. A forma szentsége által t. i. a házasulandók annak tudomására jutnak, hogy mint a társadalom tagjainak annak szervezetébe bele kell illeszkedniök s annak kiépítésére közreműködniök. Ennek a szükségletnek legjobban az egyházi házasságkötés felel meg, s századokon át ez volt a házasságkötés egyedüli formája.

A modern állameszme s államhatalom szükségessé tették ugyan, hogy az állam a házasságkötéssel többet törődjék, mint azelőtt; de ebből nem következik az, hogy a kötelező polgári házasságot kell behozni. Erre a célra elegendő az, hogy az egyházi közegek anyakönyveiket az állam rendelkezésére bocsássák. Az egyházi közegek, a plébánosok ezen ténykedések végzésére s nyilvántartására sokkal alkalmasabbak, mint a világi hivatalnokok. Az emberek sokkal gyorsabban s kényelmesebben jutnak hozzájuk, mint (pl. Németországban) az egymástól messze fekvő anyakönyvvezető hivatalokhoz.

A kötelező polgári házasságot a lelkiismer-

én leszek az első, ki — örömmel sietek ölelő karjaid közé. Addig — vigasztalódom a hogy lehet!... Apropó, megnyugtatósodra közlöm veled, hogy a kedves kis X. báró, igen szeretetreméltó ajánlatot tett; lásd be, a legalkalmasabb időben.

Gaston homlokán duzzadtak az erek, ökölbe szorított kezei lankadtan hulltak alá; megvetéssel tekintett a könnyelmű, léha nőre. Benne volt még egy paránya a jónak, — igazán szeretett!...

Megmentésemet tőled vártam! — szólt a csalódás, igaz, mély fájdalmas hangján. — »Ember, ha mindenki meg vet, — ha minden el hagy, nőd veled marad!« igazad volt, apám!... Oh, miért is nem kötöttelek magamhoz, a házasság szentsége által!... most nem hagynál elveszni, megváltásomra sietnél!...

— Megváltásodra én? Hogyan?!

— Mint nőm, eltaláltad volna! felajánlottad volna gyémántjaidat... Egész kis vagyont költöttem reá, pénzé téve, nyerhetnék vele most, csak pár napra kellene nélkülözned.

— Persze, persze!

— Nem tartva meg semmit, csak a te képedet!... Ha-ha-ha! — egészítette ki kacagva Melanie. — Barátom, kezdesz el avulni!... nem vagy többé a modern eszmék embere; ne keress szívet, a mai világba haszontalan feleslegnek bizonyult az, s a kínél még meg van saját nyugalma érdekében... szeretne tudni rajta!

A történelem bizonyítja, hogy a hit hanyatlásával — hanyatlottak az emberek is; erkölcsileg és szellemileg!... Én az időt meg nem

állíthatom. A nőt nevelni kell azzá a mi!... Olyan vagyok — a milyenné te tettél!... Nincs ma nap előttetek semmi szent!... Nem hisztek az Istenben! gunyoltok, kacagtok, ha mi, nők bizalommal fordulunk hozzá!... A kétely megfertőztetett levegőjét nehezíti áldudástok... De ne filozofáljunk — erre, a mai nap nem alkalmas!... Gyémántjaimtól nem válok meg; hozzá szoktam, nem tudnám nélkülözni. Vagy azt akarnád, hogy a nyárspolgárnők erényeiből játszam el egy jelenetet?

Kis leányom tartom eléd: Ime, az én ékszerem!... Nevetséges! Mi köt hozzád?... A jólétnek vége!... Milyen fogalom alapján kövessetek a nélkülözésbe?...

— Melanie, édes Melanim! — szükségem van reád!

— Nekem nincs! — fordulj máshoz.

— Igaz, tőled kaptam ékszereim, de — nem kölcsön!

— Gondolj az Istenre!

— Te mondd ezt?... Lásd barátom, én is voltam »gyermek!« — Elmúlt: szívesen lettem volna nő; Isten és a világ előtt!... Gyermek, mert »gyermekkornak« nevezted azt az időt!... A gyermekkor mindig kedves emléke marad az embernek! gyakran sirja vissza... A család szentegységét képezi a társadalomnak!... Mi nem tudtuk felfogni!... Más elveket követtünk, más életmódot választottunk — eljártunk a boldogságot! — nem most, akkor jutottunk tönkre!... Egy könyv rezeg hosszú selyem pilláin... szegyenkezve törüli le, hogy vissza terelje önmagát, a szokott modern tár-

sadalmi vágányban, melyből pillanatra kikökönt.

Gunyosan kacagva folytatta tovább:

— Haladni kényszerítettél a korral, nos, barátom! haladtam?...

— Nincs menekvés! főbe lövöm magam!...

— Divatos hóbort, bohóság! Kár lenne érteni! Nyerni fogsz! Ismét találkozunk!... tehát — Hamburgban! Adieu, au revoir!

Elment!...

Hit nélkül — nincs szeretet! —

Dévaj.

A török.

(A »Tiszántul« eredeti tárczája.)

Mint tanuló gyakran elgondolkoztam azon, hogy mennyivel előnyösebb helyzetben van velünk, hitetlen gyaurokkal szemben — egy török tanuló. Mig én keservesen tanulom az amó ígét hajlítani, (akkor még: amó, amas, amat, ma már: amavi, amavisti, amavit) addig a muzulmán gimnázista nevet az én erőlködésemen és azt gondolja magában: »Ha Allah azt akarja, hogy tudjak valamit, akkor tudni fogok, anélkül, hogy a könyvbé néznék, ha pedig azt akarja, hogy ne tudjak akkor minden n. un. kám kárba vesz. Mert Allah hatalmas és Mohamed az ő prófétája.«

Élénk színekkel varázsoltam elibém a török iskolákat, ahol a tanulók csibukozva figyelnek és a tanár prelegálás közben fekete kávéét szüresöl. —

reti szabadság nevében is követelik. De ezen szempontból csak a fakultatív polgári házasságnak van alapja, a kötelező polgári házasság lelkiismereti kényszer. Ha a házasulandók egyike csak azon ígéret mellett jelent meg az anyakönyvvezető hivatalban, hogy azután egyházilag is összeadatják magukat, s ha a másik fél azután ezt megtagdja, a házasság állami szempontból meg van kötve, s az államhatalom ezen házasság érvényességének elismerésére még karhatalommal is kényszerítheti az ellenszegülő félt. Ez lelkiismereti kényszer.

A polgári házasságkötés Németországban oly szárazon történik, mintha szántóföldnek eladásáról volna szó. Franciaországban a háromszintű szalaggal jelenik meg a maire s a jegyeseknek a hazáról s testvériségről beszél. Ez arra szolgál, hogy az aktus ünnepélyességét emelje. Azt mondják Németországban, hogy azért végzik oly egyszerűen a hivatalos helyiségben a ténykedést, hogy a házasulandókat annál inkább az egyházi házasságkötésre serkenték. De ne ámítsuk magunkat! Az egyházi házasságkötés igen sokszor nem történik meg; mivel, legalább a protestánsokra nézve, a házasságkötés a polgári kötés után ugyanis érvényes. Mire való az egyházi szertartás, minthogy ugyanis csak üres formáról van szó!

A polgári házasságnál valóban nincsenek tekintettel a nép gondolkodásmódjára s felfogására. Ily módon az állam egyetlen egy magot sem vet el, mely valamikor kikelve gyümölcsöt hozhatna.

Br. Bánffy Dezső miniszterelnök ellenjelöltje.

A szilágy-somlyói kerületben, mint a B. H. értesül váratlanul ellenjelöltje támadt Bánffy Dezső báró miniszterelnöknek, Sierbanu Miklós orsz. képviselő személyében. A román vezetők azt remélik, hogy ha Sierbanunak sikerül a miniszterelnököt megbuktatni, a győzelem arra fogja biztatni a román politikusokat, hogy föl hagyván a passzivitással, szintén mandátumot vállaljanak.

Bár gyermekkoromtól kezdve mindég az volt legfőbb vágyam, hogy eleven törököt lássak, de kívánságom nem ment teljesedésbe. Később is egy valódi törököt láthatni, zöld turbánnal, piros kaftánnal, hosszú fekete szakállal, aki hosszú száru pipából szí és fekete kávé szüresül, egy ilyet láthatni, ez volt vágyaim netovábbja.

Már megnyugodtam sorsomban, hogy sohasem lássak igazhitű muzulmán; midőn egyszer hírt vettem, hogy a szomszédos furdón egy ilyen tartózkodik: Ali Hradmar nevű török a feleségével.

Örömem határtalan volt. Egy valódi, egy eleven török a közelben; okvetlen török, mert Alinak híjják és mert a feleségével jött üdülni. Erre csak egy igazhitű török képes; más okos ember odahaza hagyja feleségét, ha üdülni megy.

Ejjel-nappal valami ürügyről gondolkodtam, hogy az én törökömet meglátogathassam,

Már magam sem emlékezem, hogy mi ürügyet hoztam fel, csak azt tudom, hogy egy szép napon betoppantam az én törökömhöz. Szívesebb embert keveset ismerek, mint amilyen az én törököm volt; esibukot és kávé adatott és arra is késznek mutatkozott, hogy családjának bemutasson...

Alinak hét felesége volt; ennyi van minden igazhitűnek, mert a hetes a próféta kedvence száma.

Nagyon sajnálom, hogy nem magasztalhatom Ali barátom feleségeit, de ők le valának fátyolozva; és így csak sejtettem szépségüket és

A néppárt és a román sajtó.

A hazai román újságok örömmel vesznek tudomást az új néppárt megalakulásáról. Nagy jövőt jósolnak az új pártnak, mely ha olyan programot tűz ki és oly irányt követ, hogy abban a nem magyar nemzetiségek is érdekeik megsértése nélkül segíthetnek, hivatva van az igazi alkotmányosságot Magyarországon visszaállítani.

A Dreptatea többek közt így ír róla: »Mi ránk nemzetiségekre nem lehet közömbös az a program, melyet a párt kitűz. Mert vallás- és nemzetiségi különbség nélkül, a jogegyenlőséget tartva szem előtt, nincs kizárva a lehetőség, hogy a nemzetiségek az új párttal együttműködjenek. Igen sok függ az iránytól, melyet az új párt venni fog. Nem állhatunk tétlenül s ha az új párt korrekt alapokra helyezkedik, az sem lehetetlen, hogy a nemzetiségek az új párttal fuzionálnak. Egy pont van a programban, a mi az együttműködést meg-hiusítaná. S ez az, hogy az alakuló gyűlés a tranzakciót, mint az új párt közjogi alapját, elfogadta. Már pedig a nemzetiségek a közjog kérdésében más álláspontot nem foglalhatnak el, mint azt, hogy a tranzakciót nyílt kérdésnek tekintik.«

A Gazeta Transilvaniei nem bizik a párt jelenlegi vezetőiben, kiket régóta ismer s kikerül még nem meri fölteni, hogy az új pártnak oly irányt adnak, hogy abban a nemzetiségek is követhessék. Mindez tehát a végleges programtól függ. »De — így folytatja — habár mi most még nem sokat várhatunk az új párttól, mégis minden jel arra mutat, hogy egyike lesz a parlament legnépesebb pártjainak. Már az a tény is, hogy volt bátorsága szakítani az eddigi pártokkal s új zászlót kitűzni a küzdelemre, nagyban hozzájárul népszerűségének emeléséhez.«

Br. Kaas Ivor képviselőjelöltsége.

Köztudomás szerint Perczel Dezső belügyminiszterrel szemben a bonyhádi választókerületben br. Kaas Ivor lépett föl ellenjelölt gyanánt.

biztam törököm jó izlesében. — Oh, mit adtam volna, ha nem takarja fátyol ez arcokat.

De ime, a gyaurok kívánsága is teljesedik, mert új 7 nő lépett a terembe — fátyoltalanul. — Oh bár lett volna lefátyolozva ez a hét esűf, vén szörnyeteg. — Kik lehetnek ezek?

Ali Hradmar nem hagyott soká kétségben, oda vezetett a hét esűfűsághoz, és bemutatva nekem — anyósait.

Hét anyós! Allah, ezt csak a te valódi mohamedán megnyugvásod képes eltűnni, oh Ali Hradmar.

Igy gondoskodik Allah, hogy a rózsák mellett tövisek is legyenek, és hogy meg ne ölje a boldogság az ő hívőit.

Mert Allah bölcs és mohamed is az ő prófétája. M—t.

Apróság.

Jó imádkozó. Plébános (az iskolában): Szoktál-e kis fiam otthon imádkozni?

Tanuló: Igen.

Plébános: És mikor szoktál imádkozni?

Tanuló: Ha már enni nem akarnak adni.

Levélírói bók. Nos hát asszonyom, meg van elégedve a levéllel.

— Meg én! köszönöm szépen.

— Nem volna még valami hozzámondani valója?

— De igen, kérjen tőle bocsánatot, hogy ez a végefelé való rész már olyan ostobán van írva.

Br. Kaas Ivor fogadtatása a kerületben, a milyen fényes volt, ép oly nagy az öröm a fölött, hogy megnyerhették a kiváló férfit, a kinek politikai multja, lángoló hazafisága teljes biztosítékot nyújt jövő működésére nézve. Az ellenzék minden árnyalata tömörül Kaas jelöltsége mellett. Perczel belügyminiszter, az összes hivatalos apparátus lázas és eszközökben nem válogató működése daczára, a bukás reményével utazott el. Különösen nagy hatása van a kerület polgáira a következő szózatnak, melyet báró Kaas Ivor a választókhöz intézett:

*

»Tisztelt polgártársak!

Isten segítségével alkotmányos küzdelemben megyünk a hazáért, a királyért s a népért.

Elvem: a keresztény civilizáció, a magyar állam és a népszabadság. Nem választhatom el ezeket egymástól, nem áldozhatom fel a kormányt és a szabadelvű pártot.

Csatlakozom a nemzeti párthoz, melyhez két évtized óta tartozom s melynek programját, az egységes magyar nemzeti államot, magamévá teszem.

A szabadelvű kormány keresztényellenes és vallástalan egyházpolitikáját pedig elleneztem és ellenezni fogom.

Nem lehet és nem szabad Magyarország törvényhozásának oly politikát követnie, mely a bevett keresztény egyházak hitelveit és jogait megtámadja, a lelkiismereteket sérti, a vallási békét megzavarja, az államot gyöngíti, a közérkölesöket aláassa.

Ezért követelem a szentesített egyházpolitikai törvények végrehajtásának felfüggesztését, míg a nemzet általános szabad választásokban saját akaratát nem nyilvánította. S követelni fogom a kötelező polgári házasságról szóló törvény revízióját oly módon, hogy a házasság vallás alapja törvényesen biztosítsa s az egyházak befolyása, már a házasság kötésénél, az állam jogaival együtt megóva legyen.

A vallástalanságot törvényes intézménynek el nem fogadom, mert a kereszténységet megtagadni és megrontani nem akarom.

Kívánom a magyar nemzet felvirágzására, hogy Magyarországnak minél nagyobb önállósága s idegen befolyásoktól függetlenül, minél több szabadsága legyen. Ezt az 1848-iki és 1867-iki törvényes alkotmány alapján, a királylyal való egyetértéssel vélem eszközözendőnek.

Szükségesnek ismerem a megromlott parlamenti viszonyok gyökeres javítását, a választási jogok kiterjesztésével és egyenlősítésével, ugyszintén a választások tisztaságának helyreállítását. Szükségesnek tartom az inkompatibilitás kiterjesztését, hogy népképviselőket, a mig mandátumunk tart, hivatalra — a miniszterséget és államtitkárságot kivéve — ki ne nevezzenek s részvénytársaságoknál a népképviselők jövedelmező állást el ne fogadhassanak.

Az állami közigazgatást csak oly feltétel mellett pártolom, ha nem jár nagyobb központosítással, ha a megyei és községi önkormányzatot tágitják és ha az egyéni és politikai szabadságokat jobban biztosítják.

A magyar hadsereg, mint a közös hadseregnek kiegészítő része, a magyar állammal és annak nyelvével oly összhangba hozassék, hogy a magyar nemzet ifjúsága, királya és hazája oltalmára, a tiszt és altiszt karban kellő arányban szolgálatot tehessen.

Követelem az adók reformját, a földbirtok tulterheltségének megszüntetésével s különösen a községi adók arányos enyhítésével.

Követelem oly közgazdasági politikát, mely hazánk mezőgazdasági iparos és kereskedelmi szabad fejlődését ne akadályozza, a földbirtok eladósodását egy önálló jegybank és szövetkezeti hitelszervezet segítségével megszüntesse, a gyengéket védje s a szocialis bajoknak és osztályharcnak elejét vegye.

Magyar nemzeti kulturpolitika alatt értem azt az állhatatos törekvést, minden tényező összefoglalásával odahatni, hogy a politikailag egységes nemzet, a magyar nyelv segítségével szellemileg és társadalmilag is összeforrjon. Az erőszakos magyarosítást, mivel káros, nem szeretem.

~~~~~ Folytatás a mellékleten. ~~~~~

Tisztelt polgártársak!

E politikai hitvallásom mellett egész életem tanuskodik. Tizenkilencz esztendő óta állok heves küzdelemben a szabadelvű párt és a kormány rendszere ellen. Immár e kormány és pártja annyira tönkretették a hont, hogy maguk is tönkrejutottak. Ám nem rettenek vissza semmitől, csak hogy még a hatalmat megtarthassák. A haza megmentésére sorakozunk és harcoljunk! Bontsuk ki a zászlót a kettős keresztel, Magyarország királyi jelvényével.

Ha Isten mellettünk, ki ellenünk?

Bonyhád, 1895. évi január 29-én.

Kaas Ivor.

Lapszemle.

Budapest, 1895. február 1.

A Magyar Állam a mostani általános romlott és százalmas állapotokról ír s fejtegeti, hogy mely eszközök vezetnének célra, hogy ezen állapotokon gyökeresen segítve legyen; különösen kikel a militarizmus nyomasztó sulya ellen, mely megemészti a nemzet véres verejtékekkel szerzett fáradságának gyümölcsét legnagyobb részben.

A Hazánk a középiskolákról cikkeznek. Felmenti, hogy mily tulterheltség van ma általában ott s hogy ilyen rendszer mellett lehet ugyan kifecszamodott észjárású tudakos fiatal embereket nevelni, de lehetetlen egészségesen gondolkozó tettrevágyó nemzedéket. Ennek kapcsán a középiskolai tanárság fizetés rendezését is sürgeti, ne hogy a legtehetségesebb tanárok 20—25 évi tanárkodás után magokat céltévesztett existenciáknak legyenek kénytelenek tartani.

A Budapesti Hirlap arról ír, hogy a képviselőházban szóba került, hogy a papképzést jó lenne államosítani, mire a miniszter azt felelte, hogy nem akar új kulturharcot előidézni, szerinte a kulturharc már úgy is megvan, tehát a miniszter ur válasza téves, inkább csillapítani kellene a harcot.

A Pesti Napló Sándor szerb király küszöbén lévő házasságával foglalkozik s nagyon fájlatja, hogy a szerb királyi család nem házasodott bele a mi uralkodóházunkba, mikor ez annyi hasznot hozna mind a két szomszéd országra.

Az Egyetértés a néppárttal foglalkozva, hosszszabban bírálja annak programját s óva inti a függetlenségi párt híveit, hogy ne engedjék magukat eltántorítani azzal, hogy a néppárt programjában a függetlenségi párt elvei közül is több szerepel.

A Nemzeti Ujság a választási visszaélések ellen kel ki. A kormány a mostan küszöbön levő választásoknál is minden eszközt fel használ arra, hogy győzzön. S ezen eszközök mint törvényellenesek. Szükség van tehát égetően a választási reformokra.

A Magyarország a néppárt ellen ír s azt mondja, hogy a néppárt közel áll a szociáldemokráciához. S így igen veszélyes lesz a népet felizgatni, mert majd ez a hadüzenet a gazdagok ellen roppant sajnálatos eredményeket fog létrehozni.

A Magyar Hirlap abból az alkalomból, hogy a Német birodalom most ünnepli alapítását 25-ik évfordulóját, a német politikai állapotokkal foglalkozik s összehasonlításokat tesz a magyarországi állapotok közt s egyuttal támadást intéz a néppárt ellen is melleleg.

A Pesti Hirlap arról cikkeznek, hogy mily árutakon vette meg a kormány a Kossuth reliquiákat s mint csempészte bele az általános költségvetésbe évi 20 ezer frtos részletekben a vételárat.

A Nemzet a néppárt elleni mozgalom mellett foglal állást s nagy hangú frázisokkal izgat ellene.

A Neues Pester Journal az oroszországi politikai állapotokról ír, hol II. Miklós trónra léptével a viszonyok nem igen változtak s az önkényes kormányzás ezután is teljes erejében fenn fog állani.

A Pester Lloyd a befejezett kultusz költségvetés tárgyalás eredményeit sorolja fel.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Február 1.

Elnök Szilágyi Dezső. Jegyzők Eszterházy, Hock, Josipovics.

A miniszterek közül jelen vannak: Bánffy, Wlassics.

Az ülés megnyitása után, Szilágyi bemutatta a Háznak Klemarik miniszteri tanácsost, aki a Wlassics miniszter háta mögött leül. Itt a sugó! kiáltja Meszlényi,

Következett a kultusz budget részletes tárgyalása.

Az egyetemek tételénél felszóll Herman Ottó, hogy komoly nyilatkozatot provokáljon a minisztertől a harmadik egyetem dolgában. Ugy látszik, mindenki kívánja a harmadik egyetemet, de a kormány nem mer hozzáfogni, mert korteszempontból nem akarja bizonyos vidékek érdekeit megsérteni. A szónok úgy fogja föl a harmadik egyetemet, hogy azt a magyar kultúra, a magyar faj számára építsék: következésképp legalkalmasabb helye lesz Szeged. (Hosszan tartó élénk helyeslés a bal oldalon.) A második mügyetemet pedig Selmeczbányán óhajtaná fölállítani.

Dégen Gusztáv hosszszabban fejtegeti a szemináriumi rendszer okos voltát, hangsulyozza, hogy az érettségi vizsgálatot, meg a jogi vizsgákat szigorítani kell; az egyetemi ifjakat pedig nagyobb feyelem, korda alá kell fogni.

Hortoványi József: Hangsulyozza, hogy a harmadik egyetemnek legjobb helye volna Pozsonyban. Az egyetemre fölvetett tételt nem szavazza meg, mivel az egyetemet kivetkőztetik eredeti katolikus jellegéből.

Fenyvessy Ferencz előadó Hermann Ottó beszédére reflektálva, fejtegeti, mennyire hódít a felsőbb oktatás terén az egyetemi rendszer még Délamerikában is. De ha szükségesnek tartja is a harmadik magyar egyetem fölállítását, de nem tartja mindenek fölött szükségesnek. Mostanában talán célszerűbb lenne a vidéki akadémiáknak csonka egyetemekké fejlesztése. Ha már csakugyan fognak fölállítani harmadik egyetemet, nehogy összevesszenek a vidéki városok, — állítsák azt föl Budapesten.

Szilágyi Dezső elnök a vitát bezárja s a Ház a tételt megszavazza.

A reáliskolák tételénél felszóll Szederkényi Nándor az egri alsófoku reáliskolának főreáliskolává való kifejlesztése iránt tett a miniszterhez kérdéseket.

Wlassics miniszter: Igéri Szederkényinek, hogy igyekezni fog a méltányos kívánságot honorálni. Itt megígéri Boda Vilmosnak is, hogy a szegszárdi főgimnáziumra vonatkozó tárgyalásokat befejezi.

Az elnök a vitát bezárja. Boda szólásra jelentkezett, de Szilágyi leülteti.

A következő tételnél Boda megköszöni a felvilágosítást.

Szilágyi megjegyzi, hogy ez az interpelláció szabályszerű elintézésének nem tekinthető. Az iskolai (felekezeti) segélyezés tételénél

Meskó László felszólalására Wlassics miniszter kijelenti, hogy a segélyt az iskolafenntartóknak szerződésileg fogja biztosítani.

A nőiskolák tételénél Hock János a nők gyakorlati kiképzésének szükséges voltát, a nőknek a családi életbe való utalását s a természetükhöz hajló foglalkozást ajánlotta. Berzeviczy megjegyzéseket tett e beszédre, mire Hock személyes kérdésben válaszolt. A Ház a tételt elfogadta.

A népnevelés tételénél Szederkényi Nándor pár szónyi megjegyzése után Hock János a népoktatási törvény revíziójáról beszélt

s egy budapesti kormánypárti lap cikkelyére reflektálván, kijelenti, hogy az iskolai vezető szellemnek kell magyarrá lenni s az állami ellenőrzést kell hatályosabbá tenni.

Ragályi Béla szűz beszédében (Miklós Gyula borsodi főispán képviselői utóda) az adalényi iskolákról szólott és csinos tenor hangjával eleinte némi figyelmet keltett, azután bizonyította, hogy a lelkeseknek a néptanítói teendőktől való eltiltása, gyakorlatilag ki nem vihető és rossz dolog.

Öt perc szünet.

Szünet után felszóllt

Bornemissza Lajos. (Beszéde alatt elterjedt a hír, hogy Zelenyák János, az első néppárti képviselő megérkezett. Nosza, sietett ki mindenki a folyosóra: hol van az első néppárti? És keresték és nem lelték sehol. Eötvös Károly körül egy nagy csoport kerekedett a folyosón. Eötvös azt magyarázta az anyapárti függetlenségeknek, hogy a néppárti harc irányva voltakép a közjogi ellenzék ellen irányul: s így első sorban a függetlenségeknek kell megvívni a halálharczót. A párt katolikus kerületei ugyanis veszendőbe vannak. A kerületekből érkező hírek általán véve megdöbentették az őszinte liberálisokat.) Bornemissza a szegény felvidéki iskolák hathatós segítségét esetleg államosítását sürgeti s kéri a minisztert, hogy a tanítóképzésnél a gazdasági szakoktatásra nagy gondot fordítson.

Schreiber József szász képviselő a felekezeti tanítóknak a kántori teendővel való megbízásáról beszél.

Karcolatok.

Megvallom egészen őszintén, hogy a legutóbbi időben a legujabb liberális hangulatok miatt alig fértem meg a bőrömben! de egyidejűleg a lapunkba sem fértem bele! minden rendelkezésre álló tintatartót elszedtek előlem a vezércikkirők! Ki tudja, vajjon nem volt-e ez jó: reám nézve, reájok nézve, meg a közönségre nézve is?!

Tehát e szerint megint kimaradtam a nagyokból, s megint csak a kicsinyekre vagyok utalva: az én kedvenceimre:

Laptársaink: a hivatalos is, meg a passzionátus is, képzelhetni, teljes gálában kirukkoltak a fenn jelzett hangulatokhoz, s fel-tűnő buzgalommal az előtérbe tolakodtak.

S az egyik a nyelvét öltögette s a másik a fogait viczorította a dicső liberálisizmus sötét ellenségeire!

Elborult a lelkem, midőn tapasztalnom kellett milyen kitűnően szolgálnak. De csakhamar felderült a kedélyem, a mikor megesett sajtóhibáikra bukkantam.

Például az egyik akkor, a mikor már a budapesti lapok hosszszabban leirták, hogyan konkurál a kultuszminiszterrel a székesfehérvári főorvos, még mindig alaposan meglegegrafáltatta magának azt, hogy a miniszter az egyedüli jelölt.

S a másik holmi egy hónap előtt turpis dolgot most telegrafáltatott meg magának, persze csak azért, mert a január végére kifej-lődött programba ez éppen beleillett neki.

S hát milyent kaczagjam azon is, mikor megkaptam a kiadta nyomtatásban azt, hogy a megalakult néppárt programjának legelső pontja: a polgári házasság!!

Különbén és egyebekben ez a másik, tudvalevőleg igen szeret szenzációkban utazni. De azonfelül sem szeret sem logikával, sem pszichológiával dolgozni, hanem csak úgy kronologia szerint írogat.

S az efféle munkánál gyakran megesik, hogy az egyik szenzációval a másikat — agyonüti,

Vajjon ki emlékezik vissza arra? (én gyűjtöttem, tehát emlékezem) hogy bizony nem is olyan nagyon régen, egymásután 5-ször mondd ötször megmentette — persze nem a hazát — még csak a kormányt sem — hanem a László-malmot.

De már ezt csakugyan megmentette — a mint mondtam — egymásután ötször — igaz — hogy csak egy a papiroson.
S hát ez is elég szép tőle!

Lám, a kedves kollégán keresztül odajutottam, a hová jutni akartam. Anynyi bizonyos, hogy mindig az volt a bekezdés: szenzáció! s mindig az volt a befejezés: meg van mentve!

Felvonultak sorban: a helybeli pénzügyezetek, azután az új részvényesek, később egy szülő emberbarát, utóbb a politikai Tisza Pista, s végre sem több, sem kevesebb, mint maga — az állam.

De hát miért kellett azt folyton újra megmenteni? a mi előbb már meg volt mentve! S különösen arra vagyok kíváncsi: hát Tisza Pista hová bujt el azóta?

Persze ezek a dolgok csak úgy futólag jutnak eszembe.

A legfőbb pont most az: hogy a malom meg van mentve.

S mellékes kérdés: hogy meg lesz-e mentve!?

Milyen nagy élvezettel olvastam én azt a bizonyos memorandumot! Igazán költői munka! Sajátképen elegia!

Kitűnően merész fantáziával van megírva. De hát a vége; no az már azután csattanós: segítség mert az állam forog veszedelemben!

S hát miért nem fogják mindjárt reá a veszedelmet egész Európára!?

Köztudomású dolog, hogy én már régebben a László-malom dolgaira vonatkozólag külön véleményt adtam be, tehát jussom van a továbbiakról is különlegesen gondolkodni s akár írni.

Jaj! beh bolond idealista vagyok én, hogy azon esetben, ha a kormány tőlem kérne tanácsot, biz én arra fakadnék:

Ha még az állam van veszedelemben s ezt ilyen poton áron meg lehet menteni, tessék, itt van a 200000 frt.

S valljon ha odafenn legkevésbé sem volnának idealisták, s komolyan vennék a törvényt!?

Hogy prózai emberek is vannak a világon, leginkább az bizonyítja, hogy a napokban beszéltem valakivel erről a tárgyról, s az azt mondta:

Az egész memorandum plagium! alapthémája annak a bizonyos művésznőnek a felségfolyamodványából van elkölcsönözve!

S ugyanez a prózai ember azt is mondta: ha korábban a mostani nagy buzgalomnak csak egy pár percetjét alkalmazták volna! akkor — persze akkor — semmi baj sem volna! — —

Cerberus.

NAPTÁR.

— Február 2. —

Szombat, Róm. kath. Gyertyaszentelő B. A. Prot. Gyertyaszentelő B. A. Gör. kel. jan. 21. Ágnes. Izr. Schebat. 8.

Nap két 7 óra 9 p., nyug. 4 óra 47 p. Holdkelte 9 óra 48 p., nyug. 12 óra 20 p.

- Február 2.** Szalontai olvasó-egylet táncestélye.
" 2. Kaszinó bál Nagyszalontán.
" 2. Iparos bál Sarkadon.
" 2. Jelmezbál Mező-Telegden.
" 2. Velencei népkör bálja.
" 3. A függetlenségi népkör bálja Szalontán.
" 3. A biharmegyei keresk. ipar és termény hitelbank rendes közgyűlése.
" 3. Nagyvárad i partestületi ifjusági egylet közgyűlése.
" 4. Megyei közg. bizottsági ülés.
" 5. Váry Szabó Béláné kolon bálja a Zöldfában.
" 9. Kereskedő ifjak köre bálja.
" 9. A biharmegyei takarékpénztár közgyűlése.
" 9. Vadász-bál Szalárdon.
" 9. Belényesi kaszinó bál.
" 10. A Gazdasági és Iparbank közgyűlése.
" 10. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.
" 10. Polgári kör bálja Sarkadon.
" 10. A nagyvárad i iparos ifjak önképző körének táncestélye a Zöldfa szállodában.

Február 11. Muzeum bál a Sasban.

" 14. Polgári kör bálja.

" 16. Jelmezes tisztii estély.

" 17. Református bál a Fekete Sasban.

" 17. Rahsegélyző-egylet közgyűlése.

" 20. Pinczér bál a Zöldfában.

" 25. Rendkívüli megyei közgyűlés.

" 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.

Márcz. 16. Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő hitelekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése **Fő-utca,**

Sonnenwirth-féle bazárban **Fő-utca,**

Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében **Fő-utca,**

Kádár és Kiss ezégnél **Kishid-fő,**

Kutasi D. papirkereskedésében **Uri-utca,**

Pauker Dániel papirkereskedésében **Kis-piacz,**

Reich Sándor vegyeskereskedésében **Szent-János-utca,**

Mezey János fűszerkereskedésében **Körös-utca.**

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **Lapunk legközelebbi száma, a közbejött kettős ünnep miatt február hó 5-én fog megjelenni.**

* **A király és unokája.** Ösmeretes az a kedves kép, mely a magyarok királyát legifjabb unokájával, Mária Valéria főhercegnő elsőszülöttjével ábrázolja, a mint a király kis unokáját térdein ringatja. Annak idején közöltük, hogy Gentili Tomasso firenzei szobrásztanár az említett kép után gyönyörű és a legrészletesebb kivitelig sikerült szoborcsoportot készített. A gipszmintáról számos bronzöntvényt készítettek, egy öntvényt pedig Fosatti Virginia asszony vett át, hogy a királyhoz juttassa. A király a szoborcsoportot örömmel fogadta és előismerése jeléül — mint Bécsből jelentik — a szobrásznak remek mellűt küldött ajándékkul. — Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a király a zubbáki róm. kath. hitközségnek templomfelszerelésre 200, a sajó-kereszturi ref. egyházközségnek temploma felépítésére 100 forint segítséget adományozott magánpénztárából.

* **Meghívó.** A nagyvárad i polgári kör saját könyvtára javára 1895. február 14-én, a »Zöldfa« fogadó termeiben zártkörű táncvigalmat rendez. A rendező bizottság tagjai: Mezey Mihály elnök. Ragány János al-elnök, Mátéh Lajos alelnök. Dr. Adorján Armin, Ajtay Gyula, Áron János, Baróthy Pál, Bartos Adorján, Bauma Vincze, Beczkay Lajos, Berger Jenő, Bottó Ferencz, Buzintán György, Czeglédy István, Darvassy Lajos, Darvassy Sándor, Dipold Károly, Ettvel Jenő, dr. Ehrlich Ignác, Fábry István, Fleischhacker Hugó, dr. Fodor Gyula, Friedländer Herman, Halász Lajos, Hajdu István, Hegedűs Géza, Hirsch Lipót, Hollósy Jenő, Jaczkovits János, Jellinek Géza, Kágyi Lajos, Kaempff Róbert, Krajcsovits János, Kiss Károly, Kiss M. Gyula, Knoblauch Antal, Kugler Ferencz, Kovács Béla, Kolb Árpád, Láng Győző, Márton Endre, Mikeszka Lajos, Molnár Lajos, Moskovits Miksa, Nozák Rudolf, Nagy Károly, Orbán Ignác, Paksy Gusztáv, Pittoner Róbert, Pillman Ödön, Rizetti Pál, ifj. Rimler Károly, Ruzicska Károly, Rosenfeld Dezső, Scheiber Mihály, Simon Géza, Stettner István, Szántó Lajos, Szűts Géza, ifj. Tóth Ferencz, Trompler Elek, Ujvári Vilmos, Valeán Aurél, Walsér János, Weidlich István, Weingärtner Andor, Willman János. Belépti-jegyek és pedig: Személy-jegy 1 frért, Család-jegy 2 frt 50 krért ezen meghívó előmutatása mellett válthatók: Wurst József, Kádár és Kiss, Fehér János, Sonnenfeld Gyula és Beczkay Lajos urak üzletében és a Polgári Kör helyiségében. Kezdeté 8 órakor. Felülzítetések elfogadtnak s nyilvánosan nyugtatványoztatnak.

* **Haldokló püspök.** Popovics Nikanor, temesvári szerb püspök állapota az elmúlt éjjel oly aggasztóra fordult, hogy a püspök esa-

ládja sürgősen Temesvárra hivatva Bécsből Albert egyetemi tanárt. A tanár oda is érkezett és a kezelő orvosokkal tanácskozott. A konziliumban megállapították, hogy a beteg püspök életét csak úgy menthetik meg, ha üszkösödő lábát térden felül amputálják. Az operációt egy temesvári orvos fogja végrehajtani. Albert tanár a konzilium után visszautazott Bécsbe.

* **Azt hazudta, hogy árva.** Rémiás Etelka mindössze 9 éves, de azért mégis felültette a mi rendőrségünket. Lézengett, bandukott a csepp jószág ide-oda. Közbe, közbe törölgette szeméből a könnycseppeket. Árva vagyok, árva vagyok, mint a nem gondozott virág... Galgóczy Lőrinczné megszánta a kis porontyot és kérdőzködött tőle. Ballagtak haza felé a jó meleg tanyára, ahol az ebéd illatos párája fogadta őket a konyhában. A jó ebédet elköltötték hárman. Az apjuk is örült, hogy az Isten küldött nekik egy gyermeket. Etelka kezdett bizalmasan beszélni, hogy az édes anyja meghalt a mult szerdán; eltemették és az ő nagynénje őt kilökte az utcára. A jószívű Galgóczynának könytolt a szemébe és felment az árva gyermekkel a rendőrségre, hogy ő magának fogadja, hogy írják a nevére. A rendőrbiztos azonban, mielőtt ebbe az átírási kérvénybe beleegyezett volna, nyomozást ejtett meg és kiderült, hogy a kisárva Etelkának édes anyja kétségbeesve kereste mindenütt a rossz esetét, aki nem mert hazamenni, mert a listre adott egy frtot elczukrárszüteményezte.

* **Miksa császár szobrának megkoszorúzása.** Triesztből jelentik, hogy az ott időző Stein nevű német korvett-hajó parancsnoksága és tiszti személyzete Triesztnek Giuseppina nevű piaczn levő Miksa császár szobrának talapzatára egy remek élő virágokból készült s vörös, fehér, fekete és sárga színű szalaggal ellátott koszorut helyeztek. A szalagon e felirat olvasható: »Stein német császári korvett-hajó parancsnoka és tiszti személyzete, Trieszt, 1895. január 26.«

* **Szabályrendelet a szódaviz gyártásáról és elárulásáról.** A belügyminiszter a szódaviz gyártás ügyében a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg szabályrendeletet bocsátott ki, melyet megküldtek valamennyi törvényhatóságnak. A rendelet részletesen kiterjeszkedik arra, hogy mily vizet, gépeket, üvegeket szabad használni a szódaviz gyártására, mily óvintézkedések teendők a munkások érdekében s hogy azon gyárak, melyek e rendeletnek meg nem felelőleg vannak berendezve, kötelesek a gyárat 3 hónap alatt e szerint átalakítani. A rendelet végül kiterjed az elárulás módozataira s azokra a büntetésekre, melyekkel e rendelet áthágóit sújtani kell.

* **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Horn Dávid nagykereskedő és birtokosnak, a ki szepes olaszii birtokát a szepesmegyei szeretetház czéljaira átengedte, ezen nemes áldozatkészségeért elismerő köszönetét nyilvánította.

* **Államsegély egy tanítóknak.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Dekmár Gyula értaresai ev. ref. tanítót öt évig tartó évi 125 frt segélyben részesítette.

* **Megégett gyermekek.** Megrendítő szerencsétlenség történt jan. 26-án a szobrán- czi fürdőben. Bernstein János fürdői alkalmazott nejével eltávozott hazulról és otthon hagyta két kis gyermekét. Az ifjabbik az asztal mellett játszott, s játékközben valahogy lerántotta az égő lámpát. A lámpa felborult s a gyermek ruhája égni kezdett. Az idősebb testvére ezt látva, oda sietett s segíteni akart a szerencsétlenen, de ebben a pillanatban meggyuladt az ő ruhája is. E közben a fürdőigazgató észrevette, hogy a szoba lángban áll és föllármázta a fürdőszemélyzetet, de a két gyermek már akkor oly égési sebeket szenvedett, hogy megmentésükre alig van remény.

* **Vadász bál.** A szalárdi vadásztársaság mint említettük, f. hó 9-én zártkörű táncmulatságot rendez, a melyre a következő meghívót vettük: Meghívó a szalárdi vadásztársaság által 1895. febr. hó 9-én (szombaton) Szalárdon, a község háza nagytermében tartandó zártkörű táncmulatságra. Rendező bizottság és társulati tagok: Tóth Mihály elnök, Szathmáry Király Andor intéző, Asbóth Sándor, Bartos Gyula, ifj.

Bartos Gábor, Bartos Adorján, Beck Samu, Beszedits István, Gotthard Vilmos, dr. Kovács Jenő, Kepes Nándor, Major Gyula, Matolcsy Imre, Saly Ferencz, Sarkadi Auxent, Schwarcz Gyula, Surányi Lajos, Steiner Armin, Weiterschütz János, Veress Sándor. — Személy-jegy 1 frt; család-jegy 2 frt. — Kezdeté 8 órakor.

* **Vérengzés az oroszlaneketreczben.** A nagyikindai piac téren levő állatsereglet iszonyu jelenetnek volt színhelye tegnapelőtt. Az állatszédítők egy kalabriász-parthiet akartak eljátszani a ketreczben, de majdnem életükkel fizették meg e vakmerőséget. Alighogy beléptek hárman a ketreczbe, az egyik oroszlan az állatszédítőtől rohant és karrait lábaiba merítette; a többi oroszlan ordítva mozdulatlanul maradt. A másik két állatszédítő rémulten menekült a ketreczből, míg az elősiető szolgálak nagy husdarábokat vetettek a dühöngő oroszlan elé, mely azután áldozatát szabadon bocsátotta. A közönség rémulten nézte az egész jelenetet és borzadály kiáltásokba tört ki. Az állatszédítőt most halállal vivődik.

* **A kéménytűzek meggátlása.** A nagyváradvárosi mérnöki hivatal statisztikai adatok alapján arról győződött meg, hogy a kéménytűzek azóta, mióta a kéményseprők a kiegészítést külön díjat fel nem számíthatnak, nagyobb mértékben történtek. A tanács utasította a mérnöki hivatal jelentése alapján a rendőrséget, hogy tegye vizsgálat tárgyává az ügyet és fejtsen e tekintetben nagyobb erélyt a kéményseprők ellen.

* **Mese az ellopott ezrekről.** A gyulai rendőrség már napok óta keresi, kutatja, hogy hol van az a 4200 forint, melyet állítólag Ladányi Mihály sertéskereskedőtől loptak el a gyulai »Zona« czimű vendéglőben. A nevezett napokkal ezelőtt kétszázharmincz sertést vásárolt Lefkovicz Sámuel árpádi lakostól. A fizetés Gyulán vált esedékessé, de Ladányi a fizetés napján képéből kikelve azzal állított be Lefkovicshoz, hogy nem fizethet, mert pénzét a »Zona« vendéglőben ellopták. A lopás meséje azonban nagyon gyanusnak látszik, mert némelyek azt hiszik, hogy a lopás csak olyan mondvacsinált dolog. Az eset a vidéken roppant feltűnést keltett s most érdeklődéssel várják, hogy mit fog kideríteni a rendőrség.

* **Az elzüllött báró.** Rzeszov lengyel városkában egy négytagú betörőbandát fogtak el, amelynek egyik tagja báró Summer Sándor, a prágai hadapródiskola volt növendéke. Az elzüllött ifju bárót az a vád is terheli különben, hogy részese lenne annak a rablógyilkosságnak, amelyet pár héttel ezelőtt Bécsben, a Neubau-Gürtelen elkövettek s amelynek Lederer Jozefin gazdag özvegyasszony volt az áldozata.

* **A nyolczadik gyógyszerertár ügye.** Vasárnap délelőtt határoz Nagyvárad város közegészségügyi bizottsága a nyolczadik gyógyszerertár ügyében a fölött, hogy szükséges-e vagy nem a gyógyszerertár. E tárgyra vonatkozólag a következő meghívót vettük: Nagyvárad város közegészségügyi bizottságának tagjait tisztelettel felkérem, miszerint a nyolczadik gyógyszerertár fellitása ügyében folyó évi február hó 3-ik napján délelőtt 11 órakor a városház termében tartandó ülésben megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1895. február hó 1-én. Dr. Grósz Albert elnök.

* **Havazások mindenfelé.** A mily enyhén kezdődött a január, oly ridegen végződött. Mindenfelől nagy hóviharakat jelentenek. Így Felső-Olaszországból is. A magyar tengeremléken — mint Fiuméből írják — lábnyi magasan fekszik a hó, ámbár a havazás a Karsztban csak fél napig tartott. A vonatok nagy késedelemmel közlekednek erre felé. Az ország különböző részeiről is nagy viharokat jeleznek. Erdélyben a vasuti forgalmat több helyütt be-

szüntették és csak szánnal lehet közlekedni. Hevesben minden átmenet nélkül 8—10 fok melegeiről hirtelen ugyanannyi hidegre süllyedt a hőmérő. — Angliában a téli versenyeket a nagy hideg miatt el kellett napolni, a mi nagy ritkaságszámba megy a ködös Albionban, miután itt sohasem szokott a tél erősebben fellépni. Ausztriában is nagy forgalmi akadályt képez az utóbbi napok alatt szakadatlanul hullott hó. Végül Németországból a Harzhegységből jelentik, hogy ott a benlakók skin közlekednek s itt némi képzelődéssel az ember azt hiheti, hogy Norvégiában van. A vadállomány mindenféle igen sokat szenved a nagy hideg és a méter magas hó által, nem lévén képes eledelhez jutni.

* **A sétahangverseny.** Lapunk közelebbi számában már hoztuk azt az érdekes programot, melyet házi ezredünk zenekara fog bemutatni az annyira népszerűvé vált sétahangversenyen. Ezúttal csupán azt említjük meg, hogy a hangverseny vasárnap délután fog megtartatni a »Sas«-szállóda nagy emeleti termében.

* **Villamos szedőgép.** Calendoli nevű olasz pap szedőgépet talált ki, mely zongoraszerű, klaviatúraszerkezettel bír s melylyel a szedés sokkal gyorsabb és hibátlanabb, mint a kézi szedés. A találmányt, mely pedig a kézi szedés mellett határozottan nagy haladást jelent, most jelentékenyen tullicizálta egy másik találmány melylyel az előbbi gyorsaság tekintetében még csak nem is versenyezhetik, mert az új gép — villamos gép. — A feltaláló magyar ember: Méray Horváth Károly, aki azelőtt Aradon szerkesztő volt és akinek két drámája aratott már sikert a nemzeti színházban. Az általa feltalált új gép, vagy mint ő nevezi, »villamos typograph«, oly gyorsan szed, mint amilyen gyorsan ír egy kítő irógép. Ennél nagyobb gyorsaságot elérni már egyáltalán nem lehet. Az új gép azonkívül olcsó is; az eddigi szedőgépek 40—60.000 forintba kerültek, a villamos szedőgép ára mindössze 2000 forint. A találmány nem igen tetszik a betűszedőknek.

* **Albrecht főherceg állapota.** Albrecht főherceg egészsége, mint Arcóból táviratozzák, teljesen helyreállott. A főherceg a parkban való rendes sétáit már folytathatja és naponként hosszabb sétát tesz.

* **Felolvasás.** Tegnap este érdekes felolvasást tartott a tiszt-casino nagytermében Fuchs tábornok ur. A felolvasás fontos és nagyrészt katonai tárgyról szólt. Oly tudományos apparatussal volt tartva, hogy valamennyien érdeklődve lesték szavait az egész másfélórás tartó felolvasás alatt; mindnyájan sokat tanultak belőle. Jelenvolt a helyőrség egész tisztikara.

* **Kinevezés.** A várad-olasz r. kath. elemi iskolánál üresedésben levő tanítói állásra dr. Schlauch Lőrincz biboros püspök Ó Eminentiaja Domokos szalacsi tanítót nevezte ki.

* **Nagy vadászat.** Tóth Mihály szalárdi nagy földbirtokos tegnapelőtt, január 31-én a nyulvadászati idény legutolsó napján nagy vadászatot rendezett birtokán. A vadászatban résztvettek a házigazdán kívül: Weiterschütz János, Szathmári Király Andor, Bartos Adorján, b. Nagy Zoltán, Zilahy Gyula, Surányi János, Veres Sándor, Gotthard Vilmos és Beszedits István. A vadászat rendkívül jól sikerült, a mennyiben 131 nyul került terítékre és 3 róka. Mind a három rókát Nagy Zoltán joghallgató lőtte le.

* **Új északsarki expedíció.** Payer Gyula, a híres északsarki utazó újabb expedíciót tervez az északi sarkra. Az eszmét gróf Vilcek János kezdeményezésére egy bizottság karolta föl, amely felhívást intézett a közönséghez, amelyben felszólítja azt a vállalat pártolására. A felhívás szerint az expedíció célja északnyugati Grönlandot és a Ferencz József-földet a 4-ik szélességi foktól kezdve felkutatni. Ennek a vidéknek rendkívül érdekes és gazdag az állat- és a növényvilága, csillagászati jelenségei, s mindez még eddig tudományosan hű méltatásban nem részesült. Az expedíciót két tételre tervezik. A király megígérte, hogy támogatni fogja a vállalkozást.

* **Lopás a szőlőhegyen.** Diós Sándor a Mandel Adolf vinczellérje meglepetve vette észre, hogy míg ő a városban járt, valaki 9 frtot és egy régi világból való kakukkos órát lopott el a lakásáról. Márkus János hegybíró — mint

majd minden esetben — ezúttal is kinyomozta a tettest és felkísértette a rendőrségre.

* **Az esztergomi öreg csárda.** A régi Esztergomnak majdnem történelmi nevezetességü emlékét pusztítják most el a föld színéről. A hidhoz vezető vizvárosi töltés iránya szükségessé tette, hogy a »Szigeti vendéglő« a földig leromboltassék. A szigeti vendéglő még Batthyány hercegprimás idejében épült, mint primaciális tulajdon. A mult században, 1741-ben leégett s ekkor renoválták. Nagyon szilárd anyagból épült, mert a 38-as árvizet és azóta számos elemi csapást kiállta anélkül, hogy a falon csak egy repedés is támadt volna. A primacia bérlőnek szokta volt kiadni. Falai közt a régi Esztergom nem egy emlékezetes és híres táncmulatsága zajlott le. 1848—49-ben Párkányból a magyarok Esztergomra lövöldözvén, több ágyugolyó érte a »Szigeti« falát. Ezek közül egy hatalmas példány legvégig látható volt a vendéglő külső falában, mint a szabadságharc kegyeletesen őrzött emléke. Felemlítjük itt még, hogy a hetvenes években itt sujtotta agyon az épületbe ütött villám Fidler molnármestert. A kávéházban billiárdozott s a villám egyik lámpa vastartóján leszaladva érte őt.

* **Az ezredéves kiállítás közoktatásügyi csarnoka** 51.000 frt költséggel épül, kapcsolatlan egy botanikai mintakerttel. A csarnok 2500 négyzetméter terjedelmű lesz. — Tanügyi körökben aggodalommal fogadták a kiállítás igazgatóságának azt a tervét, hogy a fővárosi iskolákban olesó megszálló helyeket rendezzenek be. Attól tartanak, hogy az iskolaévet már májusban kellene lezárni s csak októberben lehetne újra kezdeni. Valószínű azonban, hogy ez az aggodalom tulzott, mert az iskolákra legfőljebb csak két vagy három hónapig van szükség, a mikor a vidékről éppen iskolás gyermekek, testületek tömeges látogatása van tervbe véve.

* **Német-francia háboru évfordulója.** Vilmos német császár elrendelte, hogy a német-francia háboru huszonöt éves évfordulója alkalmából, amely 1895. júliusában lesz, a háboruban résztvett katonák a hadiérmen kívül tölgyfalombbal diszitett emlékrmet kapjanak. Dekorálni fogják mindama ágyukat és zászlókat is, amelyek a háboruban szerepeltek. Franciaországban nagyon rossz vért szült a császár emez intézkedése, amely a grande-armee pusztulását hozza a francia nemzet emlékezetébe.

* **A budapesti kasszabetörök** Budapesti tudósítónk írja a következőket tegnapi táviratának kiegészítése képen: A fővárosban egy kasszabetörő banda garázdálkodik hetek óta, még pedig oly szemérmetlenül, hogy bámulatba ejti az egész Budapestet. Alig van nap, hogy föl ne keresné ez a banda valamelyik kereskedő pénzszekrényét s a rendőrség mégis tehetetlen vele szemben. Az éjjel a Váci-utczai Kéry és Mayer-féle specialitás trafikba hatoltak a betörök, ott föltörték a Wertheim szekrényt s kivettek 400 forint bankót, 300 frt ezüst pénzt, 1000 frtot érő bélyeget. Majd föltörték a pénzes fiókokat s innét mintegy 600 frt ezüst és bankópénzt szedtek ki, aztán megugrottak. Most már nyilvánvaló, hogy a gyakori betöréseket Risztics bolgár betörő nemzetközi bandája követte el. Véry és Mayer üzlet szolgája előtt a rendőrség fölmutatta Risztics arczképét, amelyben a szolga fölismert egy embert, aki néhány nap előtt megfordult az üzletben s huzamosabb ideig járkált a bolt előtt. Érdekes, hogy ezt a Riszticsét évek óta keresi a rendőrség s sehogy sem bírja kézre keríteni.

* **Réndőri apró hírek.** A híres Péter Jankó megint kalodába került, mert veszekedő kedvében késelni akart. Péter Jankó arról híres, hogy a dutyiban addig garázdálkodik, míg vasra verik. — Lakó bucsuja. Különös módon bucsuzott el házigazdájától Egyedi József. Összevagdalta az ajtókat, ablakfákat és a szobában hagyott szalmatöröket meggyújtotta. — Brilliant fülbevalókat áruló tótokat tartóztattak le tegnap Nagyváradon. Freund Benjamin ékszerésznek akarták eladni az általuk talált ékszer. — Megszökött vagy eltűnt fiu. Szücs Antal 13 éves sovány, barna fiu tegnap nagyvárad lakásáról eltávozott és nem tért vissza. Körözik.

Vidéki levelezés.

Nagy-Lak, január 31.

A megüresedett jegyzői állást tegnap január 30-án töltötték be a választók nagy érdeklődése mellett. A főszolgabíró bár katolikus ember, minden igyekezetével azon volt, hogy az ő irodájában alkalmazott Kohn Lajos zsidó vallású egyén választassék meg. De mindhiába. A keresztény választók, minden korteskedés és itatás dacára majdnem egyhangulag Lantos Ferencz helyettes jegyzőt, ki katolikus, választották meg. A választás, az odacsődített néptömeg dacára a legpéldásabb rendben folyt le. A megválasztott jegyző eddigi működését tekintve, a jegyzők mintaképének ismertetett. Ad multus annos!

r. l.

EGYLETEK.

Rabsegélyző egyleti közgyűlés.

A rabsegélyző-egylet összes tagjait tisztelettel kérem, hogy február 17-ikén d. e. 11 órakor a fogházépületben rendes évi közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek. Megjegyzem, hogy e közgyűlés a tagok számára tekintet nélkül fog határozni.

Nagyvárad, 1895 február 1.

Gyöngyösi Lajos,
rabsegélyző egyleti alelnök.

Jótékony adomány.

Az elaggott és munkaképtelen iparosok alaptökéjének gyarapítására Andrányi Lajos ur 10 frtot, Klein Vilmos ur 2 frtot, Reitmann Henrik ur 1 frtot, Czeglédy Jenő ur 1 frt, Fehérvári Dezső ur 1 frt, Pallay Lajos ur 1 frt és Klell Béla ur 1 frtot adományoztak, mely nemes szíviségeikért fogadják ez uton is szívélyes köszönetünket.

Nagyváradon, 1895. évi február 1-én.

Medveczky Dezső, Bertsey György,
a jótékonyági biz. jegyzője. a jótékonyági biz. elnöke.

Iparos ifjak közgyűlése. A nagyváradai ipartestület ifjúságának önképző egylete február 3-án d. u. 3 órakor tartandó tisztújító közgyűlésére az iparos ifjúságot, valamint az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk azon hozzáadással, hogy e napon a gyűlés minden esetben meg fog tartatni.

Nagyváradon, 1895, jan. 30.

Tenkei József, Bertsey György,
id. jegyző, könyvtárnok. elnök.

REGENY-CSARNOK.

Kisértés.

La Rosée elbeszélése. (18.)
Fordította: Veress Zsigmond.
(Folytatás.)

Marechal nagyszerűen mulatott Margittal s nagyon örült, ha valami után érdeklődött. Még a saját fontos hivatásáról is beszélt néha. Egy alkalommal ezt mondta:

— Soha sem gondoltam volna, hogy annyi ideig munka nélkül kibírjam. De életünk e pillanatban olyan szép, hogy minden percet ki-óhajtok használni.

Margit a Sándor kezét magához szorította mondá:

— Én is ép úgy vagyok.

És Sándor addig nézett szép szemeibe, míg elnem pirult s szemeit a földre nem sűtötte. Fölséges élet volt az kettejükre nézve. Mindenütt, a hová néztek, öröm és boldogság fogadta. Marechal minden nap jobban bámulta a csinos asszonykát oldala mellett, s örömet, hogy oly gyorsan és okosan bele találja magát terveibe. Bizonyos jól eső elégtételt érzett a felett, hogy a Margit egész lénye úgy hozzá simul. Úgy találta, hogy tényleg ő ura neki, kit Margit nagyon tisztel és a kit szeret. Csen-

desen mosolygott magában. Azt hitte Marechal, hogy ezt olvasta ki szemeiből, ha szája nem is árult el semmit ez érzelméről, mely keblét hevítette.

Charlotte mindig jobban háttérbe szorult visszaemlékezéseiben s levelei mindig kínosabban érintették. Mily okatlan, mily merész, hogy neki úgy ír! Boldogságának fellegvára összemolott volna, ha Margit ezekből a vágyakozó szerelmes levelekből egyet elolvasott volna. Félt már midőn látta, hogy jön a postaszolga, s ha saját fivére miatt tehette volna, a kinek mindig tudnia kellett, hogy hol van, legszivebben hallgatta volna el tartózkodási helyét.

Margitot egy sajátos, soha sem érzett lélek állapot fogta el. Még azelőtt, hogy sem ismerte volna Marechal, szellemét mindig bámulta. Ha védő beszédeit olvasta, úgy tűnt föl neki, hogy az ő helyében ő sem mondott volna mást. Úgy szólva minden szót a szájából vett ki s ezért bizott annyira benne. S annyira jó, annyira barátságos, annyira gondos volt vele szemben.

Szülőinek halála óta Margit magára volt hagyva. Senki sem viseltetett részvételt sorsa iránt míg Marechal őt meg nem szánta. Mindazon öröm dacára, mely orvosa kijelentésénél elfogta, még is aggódott Sándor miatt.

— Hogy fogja azt venni? — gondolta rémülettel s minő mély hálát érzett vele szemben, midőn nem a harag és gyűlölet villámlott rá szemeiből, hanem az öröm egy árnyalata látszott szemeiben fölcillanni.

S ez a jelen, ez a fölséges, ez a pompás jelen!

Sándor a középpontjává vált összes gondolatának. Ő volt az ideál, mely szívét elfoglalta, melyet sokáig keresett, de sohasem talált föl. Rég teljesítette volna anyja óháját s férjhez is ment volna már csak a végrendelet miatt is, de az rá nézve lehetetlenség volt, hogy egy olyan férfihez kösse magát, kit nem szeret. S aztán jött ama betegség, s mindent kiszorított a halál gondolata. Margit vagyonát egy olyan embernek akarta hagyni, kinek kedélyével, jellemével annyira rokonszenvez, mint a Marechal ügyvédével, ki fáradhatlanul harczolt az igazságért, s védelmezte az ártatlanokat. Marechal volt az a térfi, a kit ő becsült, s a kinek most neje.

Oh megmérhetlen boldogság!

S még azt mondják az emberek, hogy az élet nem szép?

Az ő életük dicső volt!

— Édes asszonykám, sajnálom bár, de a pénz fogytán van. Haza kell utaznunk.

— Oh mi kár!

— Igen, nagy kár, — sóhajtott Marechal is, — de mielőtt még innen elmennénk egy ünnepet fogunk ülni.

— Ünnepet? — kérdezte Margit, ki amellet arra gondolt, hogy rá nézve minden nap, minden óra ünnep volt.

— Kedves Margitom, ez utazás alatt nagyszerűen megértettük egymást, te sohasem szidtál össze engem, jóllehet rosz komorna voltam, de ha tudnád, hogy az mennyire kedvem szerint volt! Minő kisértés volt. Hogy össze kellett szednem magamat, hogy téged meg ne csókoljalak s így tovább, — de te azt nem érted, — sóhajtott fel Marechal, mialatt a Margit rózsás arcát gyöngéden megczirogatta. — Egymást »te«-vel szólítottuk. E szóeska egész könnyen jött ajkunkra, egymásra néztünk s neveltünk, de azért mégis valamiben a rövidet huztam. Tudod mit gondolok? Ha valakit tegezzünk azt meg is csókoljuk. S ez a től fogva így lesz. Ezt fogjuk ma megünnepelni s ennek az öröme kiürítünk egy pezsgős üveget, ha beleegyezel.

Margit fejét a Sándor vállához támasztotta.

— Mintha én akarnék valami mást, mint a mit te akarsz, — susogta halkan.

(Folyt. köv.)

Háromszáz új nemes.

A góthai almanach szerkesztőire nagy feladat vár: nem kevesebb mint háromszáz névvel, boszniai főnemességekkel kell kibővíteniök az almanachot.

Boszniának a régi időben tudvalevőleg nagy és hatalmas arisztokracziája volt. Mondákban és mesékben él még a hajdani hősök emléke, de határozott adatok és okmányok arra nézve, hogy az egyes nemzetségek nemessége honnan származik, eddig nem voltak. Nemrég egy tudós egyik ősrégi boszniai francziskánus kolostorban Róbert Károly magyar király idejéből való könyvet fedezett fel, melyről gondos kutatás után kisütötte, hogy az a hajdani bosnyák királyoknak érvényes nemesi jegyzéke, a melynek pergamen-lapjain az akkori bosnyák nemesi családok valamennyi tagja fel van sorolva.

Az értékes lelet abból az időből származik, a mikor Bosznia hűbéri tartománya volt Magyarországnak és lakói még keresztények valának. Mellesleg megjegyezze, a Habsburgok akkor léptek először érintkezésbe Boszniával, a mennyiben szép Frigyes római császár, osztrák hercegnek leánya a bosnyák király menyasszonya volt. A házasság nem jött létre, mert a menyasszony röviddel az esküvőre kitűzött nap előtt meghalt.

A könyvben felsorolt nemesi családok közül még háromszáz él férfiágon. Igaz, hogy ezeknek a családoknak egyenes ágon való fi-leszármazói kilenc-tizedrészen mohamedánok, s csak egy tizedrészen tartozik a görög keleti egyházhoz.

Azok a bosnyák és hercegovinai polgárok, a kik be tudják igazolni, hogy a könyvben felsorolt nemesi családoktól származnak, — I. Ferencz Józsefhez, Magyarország apostoli királyához kérvényt fognak beadni, hogy nemesi leveleiket ujítsa meg, miután Róbert Károlynak, Bosznia hűbérurának ő a jogutódja. Az első lépés eziránt már meg is történt. Szerajevohazafias polgármestere, Capetanovics Mohamed bég, a kit a király már több ízben kitüntetett, felségfolyamodást adott be, hogy az említett okmány alapján adják meg neki a grófi címet.

Az érdekes könyv, a mely a magyar történetudománynak is jó szolgálatokat tehet, a királyhoz igen közel álló személy birtokába van.

Ha ő felsége, mint magyar király, megerősíti ezeket a nemesi privilégiumokat, akkor egy lépés történt abban az irányban, hogy a hazánk és Bosznia között hajdan fennállott szoros viszony emléke feljúljon.

Négyszáz ember halála a tengeren.

Tegnapi lapunk távirati rovatában említettük már azt a borzasztó szerencsétlenséget, mely két hajó összeütközése folytán négyszáz ember halálával végződött.

Az újabb részletekről a következő tudósításokat adjuk:

Egy megmenekült a katasztrófáról.

A megmenekültek közt van egy Hoffman a nevű, a ki következőleg beszélte el a katasztrófa lefolyását.

— Hétfőn utaztam el nőmmel és fiammal Bremerhafenből. Valamennyien aludtunk. Én körülbelül 5 méternyire feküdtem ama helytől, melynél az összeütközés történt. Előbb csak az emberek nyugtalansága volt észlelhető, de csakhamar óriási pánik fogott el mindenkit. A fedélzetre siettem, de ott visszataszítottak. Fel-tápázkodtam és fiamhoz siettem, kit felragadtam, nőmnek pedig odaszóltam, hogy kövessen! E perczben két csolnakot bocsátottak a tengerre. Én beültem és épen nőmet és fiamat akartam a csolnakba segíteni, a mikor harsány kiáltás hangzott fel:

— Nők és gyermekek a másik oldalon szálljanak le!

A nőm — sajnós — követte a felszólítást és a harmadik csolnakba ült, melyet többé nem láttunk soha! A mi csolnakunk öt óráig tévelygett a tengeren, míg egy halászbárka megtalált. Az idő, dacára a nagy hidegnek, szép volt, csak a tenger háborgott.

Az „Elbe“ hajó kapitánya.

Az elmerült „Elbe“ hajó kapitányának Gössel K. volt a neve. A boldogtalan kapitány egyike volt a legjelesebb hajósoknak, a ki a vész pillanatában sem vesztette el lélekjelenetét, de ő maga is hivatásának és lelkiismeretének

az áldozata lett. — Utolsó intézkedése az volt, hogy a nőket és gyermekeket mentsék meg. Mindamelllett a megmenekültek közt a legtöbben a hajó személyzetéből kerültek ki.

A német császári pár részvéte.

A német császár és a császárné részvét-táviratot küldtek a Bremer Lloydnak a társulatot ért szerencsétlenség miatt. — A társulat még mindig nem adja föl a reményt, hogy a harmadik csolnak, a melyben vagy 20 megmentett egyén volt, még elő fog kerülni.

A vizsgálat.

A kikötői hatóságok vontató gőzöst küldtek ki, hogy az északi tengert a Hock melletti világítótorony környékén átkutassa. A »Nord. Lloyd« több ügynöke Southamptonból a helyszíni sietett és vizsgálatot tartott. Stolberg, a megmentett tengerészhadnagy kijelentette, hogy a másik gőzös a rendes irányon kívül járt. Láta ennek baloldali részén a zöld fényt. A mentő-csolnak, melynek sikerült az »Elbe« mellől menekülni, husz láb hosszú volt. Nem hiszi, hogy a viharos tengeren a csónak tarthatná magát. Grenham hajós, mint ő maga állítja, az összeütközés után azonnal a fedélzeten volt és segített röppentyűket gyujtani. Az összeütközésnek határozottan a másik hajó az oka, mert derékszög alatt igyekezett a hajóorr jobb oldala mellett elhaladni. A »Lloyd« képviselői nem bizonyosak abban, hogy a »Carthie« volt-e ama gőzös, melylyel az »Elbe« összeütközött.

A hajókalauz előadása.

A megmentett hajókalauz a következőket vallotta:

A kapitány első parancsa az összeütközés után az volt, hogy a csolnakot tartsák készen, de ne bocsássák le. Azután a következő parancsot osztotta:

Mindenki a fedélzetre! Legénység a helyére!

Azután elrendelte, hogy legalább a nőket és a gyermekeket a kormányzó csolnakban mentsék meg. A kapitány a hidon állott. Azt hiszem, hogy a hajóval elmerült. A további rendelet az volt, hogy a csolnakokat bocsássák le. A hajón nem volt zavar, sem pánik. A rendelet a legnagyobb nyugalommal és gyorsasággal végrehajtott. A tenger délkeleti szél mellett háborgott; rendkívül nagy hideg volt. A csolnakok kötelei meg voltak fagyva. Időkimélés végett levágták azokat. Ami a megmentett legénységnek a megmentett utasokhoz való arányát illeti, a hajós előadta, hogy miután ki volt adva a rendelet, hogy legelőbb meg kell menteni a nőket és gyermekeket, az »Elbe« jobb felé süllyedni kezdett és a víz bekezdett nyomulni a fedélzetre, minek következtében használhatatlanná váltak. A csolnak, mely a megmentetteket tovább vitte, a baloldalon volt és az utolsó volt, mely a hajót elhagyta. A kapitány rendeletéhez képest a harmadik tiszt és a fizetőmester helyet foglaltak a csolnakban. Midőn a víz a fedélzetre nyomult, mindenki a mentőcsolnakok felé rohant.

A londoni távirat.

Anglia keleti tengerpartján még egyre tart a borzasztó hóvihár. A »Carthie« nevű gőzhajó, mely az »Elbe«-vel összeütközött, Rotterdamból Aberdeenbe volt uton, de visszatért Maas-luisba azzal a jelentéssel, hogy öt óraker reggel összeütközött egy hajóval és megsérült. A Lloyd-ügynökség jelenti, hogy a Carthie az orrán megsérült, azonban mégis elmehetett Rotterdamba. A »Carthie« első tisztje, aki a válságos pillanatban a hidon állt, kijelentette, hogy hajóját az összeütközés után az elsüllyedés közvetlen veszélye fenyegette, amiért is a vele összeütközött hajóra semmi gondot se fordított, mert ugy neki, valamint a többi tisztnak és a legénységnek saját életük megmentéséről kellett gondoskodni. Azt állítja továbbá, hogy a katasztrófa idejekor nagyon sűrű köd volt, ellenben az Elbe megmentett legénysége és tisztje kijelentették, hogy az éj ugyan nagyon sötét, de az idő teljesen tiszta volt.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Hermann Ottó: Azt fejtegeti, hogy amig tudományos működése után senki se élhet meg Magyarországon; addig azok, akik a ponyva-irodalmi erkölcs és gondolkozásrontó borzalmas ágának terjesztésével és így a nép rendszeres butításával foglalkoznak, — palotákat építenek. Kéri a kormányt, hogy ez ellen még áldozatok árán is segítsenek.

Wlassics miniszter Szederkényinek, Hocknak, Ragályinak, Schreibernek megnyugtató feleleteket ad, ugy Bornemissza Lajosnak is, valamint Hermann Ottónak.

Péchy Tamás hangsúlyozza, hogy nem célszerű a papokat a néptanítástól eltiltani, mert mégis jobb, ha a pap tanít is, mintha senki se tanít. E részben novelláris intézkedést kíván.

Zay Adolf Péchy Tamás szavaira reflektál, mire Péchy röviden válaszol. Az emberbaráti intézet tételénél **Okolicsányi** László nagyobb állami segítséget kíván. **Wlassics** kultusz-miniszter törekedni fog arra, hogy minél több ilyen intézetet állítson fel az állam.

A muzeumok tételénél **Zichy Jenő** gróf a muzeumok kezelését másképp akarja ezentul intézteni s világos számadásokat kér a Kossuth-relikviák dolgában. **Wlassics:** A miniszterium ezt a tételt annak a teljes tudatában vette át, hogy a tétel a Kossuth iratainak megvételére vonatkozik. S ezért főtartja s jövőre rendes kiadások rovatába fogják belevenni. (Eljenzés. Zay.) **Zichy Jenő** feláll. **Szilágyi** leülteti és konstatálja, hogy a tételben nincs benne a 20,000 frtos tétel.

Elnök a vitát bezárja.

Miniszter tanács.

Budapest, febr. 1. (Saját tud. táv.)

A tegnapi minisztertanács a fuzió-kérdésével is foglalkozott. Hir szerint a Bánfi-kormány egyenesen Szapáry Gyula ellen akarja megcsinálni a fuziót, még pedig oly képpen, hogy a pártonkívüliek csoportja kénytelen legyen magát minden eshetőségre megadni.

A néppárt és a horvátok.

Budapest, febr. 1. (Saját tud. táv.)

A horvát ellenzék nagy örömmel fogadja a Néppárt megalakulását. Az ellenzék organuma az Algr. Tagbl. biztosítja a Néppártot a horvátok támogatásáról.

Véres kardpárbaj.

Budapest, febr. 1. (Saját tud. táv.)

Véres kardpárbaj volt ma a fővárosban. Györffy Gyula országos képviselő áll szemben Bálint Imre hirlapíróval a Magyarország dolgozó társával. A párbaj szigorú föltételek közt ment végbe s Bálint megsebesülésével végződött. Az afférré okot hirlapi közlemény adott.

Inzultát követ.

Budapest, febr. 1. Saját tud. táv.)

Madridban mint egy telegram jelenti óriási izgatottságot okoz a marokkói követtség vezetőjének esete. A követet Fuentes nyugalmazott tábornok a Hotel de Russee előtt ugy arczul ütötte, hogy eleredt az orra-vére. Fuentest rögtön eltozták s haditörvényszék elé állítják. Valószínű, hogy a tábornok tébolyodott elmével inzultálta a követet, de azt sem tartják lehetetlennek, hogy a Melillában elesett Margallo tábornokot akarta megboszulni. Az eset-

tel ma a képviselőházban is foglalkoztak, ahol Canovas kérdésére a hadügyminiszter kijelentette, hogy csak egy magánosan álló incidensről van szó s előadta, hogy az incidens hamis magyarázatának elejét veendő, ilyen értelmű telegramot küldött Tangerbe s az összes hatalmasságokban.

Független magy. gazdák kongresszusa.

Budapest, febr. 1. (Saját tud. táv.)

A független magyar gazdák pártja május 19-én országos magyar kongresszust tart Budapesten, melyre Dessewffy Aurél gróf most bocsátotta ki a fölhívását.

Tengeri katasztrófa.

Budapest, febr. 1. (Saját tud. táv.)

Az Elbe gőzös katasztrófájáról ujabban ezeket jelentik: Amennyire eddig a szerencsétlenség okát földeríteni lehetett, a mulasztás nem az Elben történt, hanem inkább a Crathie angol gőzöst terheli a történetekért a felelősség. A rettenetes orkánban az Elbe kapitánya minden szükségest megtett, fölhuzatta a jelzőlámpákat, sőt röppentyűket is eresztett föl s a Crathie mindezek daczára nekiment. Ujabb hírek szerint az utasok közül csak öten, a legénység közül pedig 16-an menekültek meg.

A Crathie kapitánya ma nyilatkozik, hogy ő szabályosan járt el s hogy nem volt tudomása az Elbe elmerüléséről, mert különben segített volna. Az Elbát az összeütközés után csak néhány perczig látta, oldalán a kék lámpásokkal, ami azt jelenti, hogy nincsen baj.

Bolgár vámkonfliktus.

Budapest, febr. 1. (Saját tud. táv.)

Az új kolgár fogyasztási adó dolgában, mint Bécsből telegrafálják, az osztrák-magyar vám és kereskedelmi konferenzia tegnap kezdte meg a működését. A hozandó határozatok alapján fognak aztán a bolgár kormány jegyzékére válaszolni. Niucevics a bolgár kormány bécsi ügyvivője e tárgyban huzamosan értekezett Kálnoky gróffal.

A párbaj ellen.

Budapest, febr. 1. (Saját tud. táv.)

Berlini telegramm szerint az országháborítók elleni bizottságban a centrum indítványt tett, hogy a büntettekről s vétségekről szóló törvény a párbajra is kiterjesztessék. Rohu gróf pártolta a párbajt, a melyet veszedelmes, de szép dolognak mondott. — A bizottság azonban mindamelllett elfogadta a centrum indítványát.

Adóhivatalok szaporítása.

Budapest, febr. 1. (Saját tud. táv.)

Lukács László pénzügyminiszter az adóhivatalok szaporítását határozta el. Arra fog törekedni, hogy az adóhivatalok szervezete a politikai és igazságügyi adminisztráció elosztásával párhuzamban hozassék s ez okból az adókerületeket a járásbírósi kerületek szerint fogja rendezni. — A jelen év folyamán egyelőre tíz új adóhivatalt állítanak föl az országban.

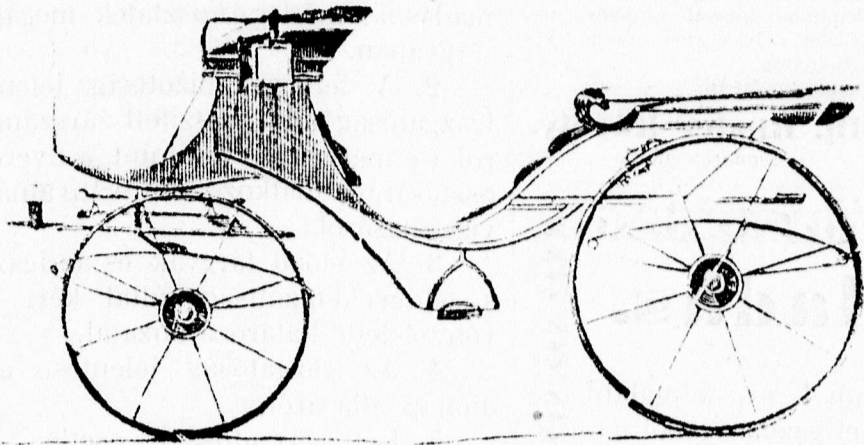

BODÁNSZKY LIPÓT

kocsigyára Nagyváradon, Apáczá-utca (saját ház).

(32) 2-10

Uj kocsik nagy raktára.

Vagyok bátor nagy raktáramat kész uj kocsikkal és pedig

nyitott, fedeles, ruganyos és rugany nélküli,

tartós erős szerkezetű, csinos formájú s szép kiállítású kocsijaimat a mélyen t. közönség b. figyelmébe ajánlani.

Kocsijavitásokat és megrendeléseket **kerékgyártó, kovács, fényező és sattler** munkára nézve ezután is elvállalok s saját műhelyeimben gyorsan, jutányosan és pontosan fogatosítok.

Ugyanott jó karban levő, kevésbé használt kocsik jutányosan kaphatók.

Teljes tisztelettel **BODÁNSZKY LIPÓT**, kocsigyártó.

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apáczá-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkákra úgy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek; továbbá **diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, gyászjelentések, bál meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek, jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok,** valamint **falragaszok** legizlésesebb kivitelben való előállítására, úgy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Megholtak anyakönyve, ezeknek kivonati ívei, Templomszámadási ívek, Bevétel- és Kiadás, Alapítványi jelentések,** stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen ujonnan a legdivatosabb és izlésesebb betűkkel, valamint légszesz-motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szíves pártfogásába ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894, december hóban

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

(5) 0-18

• Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. •

Meghívás.

A „Biharmegyei takarékpénztár”
Nagyváradon

XXII. évi rendes közgyűlését

f. évi február hó 9-én d. e. 11 órákor az intézet üzlethelyiségében tartandja meg, melyre a t. cz. részvényes urak ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat :

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentéseinek előterjesztése és a lefolyt évi számadások és mérleg feletti határozat hozatal.

2. Igazgatósági javaslat az alaptőke felemelése és azzal kapcsolatban az alapszabályok 3. 9. §§-ai esetleg az 54. 5.7 és 65. §§-ainak megváltoztatása tárgyában.

3. Az igazgatóság lemondása és a felmentvény megadása.

4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak megválasztása és a választmánynak kiegészítése, az alapszabályok 71. §-a értelmében.

5. Netalán beadandó indítványok tárgyalása.

Nagyvárad, 1895. január 21.

Az igazgatóság.

Azon t. cz. részvényes urak, kik a közgyűlésen résztvenni akarnak, felhivatnak az alapszabályok 46. §-a szerint részvényeiket 3 nappal a közgyűlés előtt az intézet pénztáránál letenni. (27) 3—4

1244. rkp. sz.
1895.

Árverési hirdetmény.

Klein M. Kossuth Lajos utcán 9. sz. alatt létező kézizálog üzletében 1895. évi február hó 13. és 14. napján d. e. 8 órákor kezdődőleg árverést fog tartani, mely alkalommal 674 drb. elzálogosított tárgy fog eladatni.

Az iparhatóság részéről az árverésnél a felügyelet az 1881. évi XIV. t. cikk 17. §-a értelmében Kápolnay Gyula rendőrbiztos fogja teljesíteni.

Árverési feltételek, a vételár azonnal kifizetése és a megvett tárgyak rögtön elvitele.

Az elzálogosított az árverésről azon figyelmeztetéssel értesítettek, hogy az árverés alá bocsájtandó tárgyak tételszámai egy a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, — mint a kézizálogüzlet helyiségének ajtaján kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1895. január hó 30-án.

Ifj. Rimler Károly,

rendőrkapitány.

(36) 1—1

Tejeladás.

A nagyvárad i. sz. káptalani uradalom micskei gazdaságából naponként literes és félliteres bedugaszolt palackokban, kifogástalan minőségű, egészséges tej fog Nagyváradra a vevők részére beszállítani.

Megrendelést elfogad az uradalom központi irodája Barátok-utca 854. sz. a. s ugyanott az eladás feltételei is megtudhatók.

Szabó Ferencz,

uradalmi igazgató.

(2) 0—10

M e g h í v á s

a Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank 1895. február hó 3-ik napján délelőtt 9 órákor saját üzleti helyiségében tartandó

XXVI. rendes közgyűlésre.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság jelentése az 1894. évi üzletéről és indítványai a zárszámadások, mérleg és osztalék megállapítása tárgyában.

2. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által készített zárszámadásokról és mérlegről, valamint a nyereség felosztására vonatkozó indítványainak megvizsgálásáról.

3. Az előző tárgyak és az igazgatóság felügyelő-bizottság által kért felmentvény feletti határozathozatal.

4. Az igazgatóság jelentése a nyugdíjalap állásáról.

5. Két igazgatósági, esetleg két felügyelő-bizottsági rendes és egy póttagnak, továbbá 10 rendes- és két választmányi póttag választása.

Nagyvárad, 1895. január hó 15. napján.

Az igazgatóság.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak felkéretnek, hogy az alapszabályok 1. 2. §-a értelmében a közgyűlés napját megelőzőleg legalább egy hónappal nevékre irt részvényeiket a le nem járt szelvényekkel legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a bank pénztáránál letenni sziveskedjenek. A zárszámadások és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1895. évi január 25. napjától a társulat helyiségében megtekinthetők sőt a zárszámadások tervezete a részvényesek kívánságára nyomtatott példányban előre is megküldetik.

(22) 3—3

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

Legújabb kalapok!!

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Déri-házban levő czipő-üzletünket feloszlattuk és a Zöldfa-utca

Dr. Munk-féle bazárépületben

egy a mai kornak megfelelő

uri divat-üzletet

rendeztünk be.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árak.

Kalapok, ingek, gallérok, nyakkendők, kesztyűk, valódi Jäger-ingek, harisnyák, illatszerek, pénz- és szivartárczák. Esőernyők, sétapálcák, legújabb patent bőr Camaschnik, valódi orosz Callotsnik stb.

A legnagyobb raktár férfi-, női- és gyermek-czipőkben.

FELTÜNŐ OLCSÓ ÁRAK.

Nádor L. és Társa, Nagyvárad.

(16) 10—8

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!
Karlsruhi czipők és valódi gráci Hallina-csimák.